

Zpravodaj

SPOLEK PRO OBNOVU VENKOVA ČR

TÉMA: LEADER: Nové přístupy a nové metody, nebo diktatura způsobilých výdajů?

Leader je vedoucí osobnost, tahoun, nebo také nejlepší hráč družstva. Dnes už zřejmě neexistuje jediná obec v České republice, kde by nevěděli, že Leader je také evropský program, díky němuž mohou dostat peníze na své projekty nejen obce a menší města, ale také zemědělci, podnikatelé, spolky a další neziskové organizace. Jaké byly začátky Leaderu? Co přinesl Evropě, co českým a moravským regionům? Jaká je jeho dnešní podoba? Charakterizují dnešní Leader v České republice skutečně „nové přístupy a nové metody“ pro rozvoj venkovských regionů, nebo jde spíše o „diktaturu způsobilých výdajů“, kterou je svázán celý Program rozvoje venkova? O Leaderu se diskutuje živě. Šíří se korespondence a množí se ohlasy. Téma únorového čísla Zpravodaje SPOV „Leader“ se snaží dát těmto aktuálním diskusím rámeček.

Článek začíná na straně 7

ROZHOVOR: František Winter: Jsem rád, když mohu být druhým prospěšný

Je předsedou správní rady MAS Horní Pomoraví, předsedou výboru Národní sítě MAS ČR a nejvíce je zemědělským podnikatelem s biopotravinami. Hospodaří na 1400 hektarech zemědělské půdy, zabývá se chovem masného skotu, ovcí a koní, produkcí jatečných zvířat. František Winter sám sebe považuje hlavně za zemědělce, to ostatní jsou pro něj, jak sám říká, jen koníčky...: „I když zabírají spoustu času. Jsem ale rád, když mohu být někomu něčím prospěšný,“ říká. „V Národní síti MAS mě to plně uspokojuje, v tom vidím smysl své práce, nadstandard svého zaměstnání...“

Rozhovor s Františkem Winterem si můžete přečíst na str. 4–6

AKTUALITY: MZe navýší peníze pro 5. kolo PRV. Problémy s DPH...

Ministr zemědělství rozhodl o navýšení peněz u některých opatření v 5. kole Programu rozvoje venkova až do výše 200 % původně určeného objemu. Týká se to projektů, kde jsou zejména příjemci obce, a to opatření podporujících investice v obcích a lesnickou infrastrukturu. MZe rovněž zveřejnilo, že jsou problémy s DPH.

Více informací na straně 3

Vážení čtenáři!

Předkládáme Vám druhé číslo Zpravodaje Spolku pro obnovu venkova ČR. Stejně jako v lednovém čísle se v něm snažíme přinést informace, které Vás nejen zaujmou, ale třeba i poučí či pomohou v práci. Jsme potěšeni, že první číslo Zpravodaje vzbudilo poměrně značný ohlas a děkujeme za Vaše postřehy a připomínky. Velmi rádi vítáme i Vaše případné příspěvky. Díky jim může být zpravodajství z venkova a o venkovu pestřejší a úplnější.

Děkujeme a těšíme se na spolupráci.

Redakční tým

Masopustní průvody oživily i letos dění v řadě obcí i měst. Masopust je lidový svátek, kterým začíná 40denní půst před Velikonocemi. Letos se maškary včele s medvědem vydaly na obchůzky v sobotu 20. února.

Více o masopustu se můžete dočíst na poslední straně

OBSAH:

Aktuální informace SPOV str. 2
• MZe navýší peníze pro 5. kolo PRV. Vznikly problémy s DPH... • Starostové mohou získat informace a rady na Dnech malých obcí

Rozhovor str. 4 – 6
• František Winter – Jsem rád, když mohu být druhým prospěšným

TÉMA str. 7 – 10
• Leader: Nové přístupy a nové metody, nebo diktatura způsobitelných výdajů?

Z činnosti SPOV str. 11 – 16
• Spolek se na únorové schůzi věnoval zejména rozpočtovému určení daní • Starostové kritizovali rušení stavebních úřadů, návrh zamítl i ministr • Sdružení měst a obcí Jesenicka řeší aktuální problémy • Zprávy z Moravskoslezského kraje • V Královéhradeckém kraji budou dva vzdělávací semináře • Ohlasy • Osobnosti rozvoje venkova – Miroslav Baše

Aktuálně o venkovu str. 17 – 19
• Sněmovna podpořila vyšší poplatky za zábor zemědělské půdy • Dřívější vracení „přeplatků“ na DPH už od příštího týdne • „Chodníková novela“ za třicet miliard korun? • Čeští odborníci se podíleli na vzniku manuálu Animace místních partnerství na venkově • Obce se mohou hlásit do soutěže Město stromů • V České republice přibývá ekofarem, jejich počet se blíží 2000 • Volte skutečně českou biopotravinu roku 2009

Akce v regionech str. 20 – 22
• Na přehlídce Má vlast na Vyšehradě se kraje pochlubí péčí o města, obce i krajinu • Kraj Vysočina: Jedenáct nových certifikátů regionální značky • Olomoucké muzeum představuje modlitební knížky na českém i moravském venkově • Ekovýchova Libereckého kraje: Kalendář zemědělských a ekovýchovných akcí • V Dnovicích otevřou Muzeum stavitelství a řemesel jižního Valaška • Naučte se tkát koberce • Průzkum objevil neobvyklý jedlový les v Posázaví • Vše pro dům najdou zájemci na veletrhu Stavotech Olomouc

Dotáčnické programy str. 23 – 24
• Operační program Životní prostředí přijímá žádosti ve třech prioritních osách • Na územní plány je pro obce připraveno 223 milionů • Na ekologické vytápění lze získat dotaci, od dubna z nového programu • Přijem žádostí v rámci 6. kola PRV prodloužen do 9. března

Poslední strana str. 25
• Konec masopustu se oslavuje průvodem masek po vesnici těsně před Popeleční středou • V české krajině výrazně mizí polní ptáci, varují ornitologové • Žab v přírodě ubývá, obec jim pomůže

Vydavatel:

Spolek pro obnovu venkova ČR (www.spov.org)

Redakce:Tomáš Šulák (tomas.sulak@smarv.cz), tel.: 775 949 142
Marie Šuláková (marie.sulakova@seznam.cz), 773 299 817**Redakční rada:**

Ing. arch. Jan Florian, Mgr. Petr Kulíšek, PhDr. Petr Sušanka

Grafika:

Ondřej Havlík, tel.: 774 724 774 (info@studiomatrix.cz)

Uzávěrka zpravodaje je vždy jeden týden před koncem měsíce. Nejbližší uzávěrky příspěvků pondělí 23. března (distribuce neděle 29. března), pondělí 20. dubna (distribuce neděle 26. dubna).

Starostové mohou získat informace a rady na Dnech malých obcí

Aktuálním problému malých obcí zejména z oblasti financování, dopravní obslužnosti či dotační politiky se budou věnovat 31. Dny malých obcí, které se v březnu uskuteční v Praze a Vyškově. Setkání starostů s předními představiteli ministerstev, poslanci Parlamentu ČR a dalšími odborníky se konají dvakrát ročně. Zájemci se jich mohou zúčastnit 10. března v Praze a o dva dny později ve Vyškově.

telé ministerstva pro místní rozvoj. Pozornost bude věnována rovněž Programu rozvoje venkova – debaty nad tímto tématem se zúčastní odborníci z ministerstva zemědělství. S představiteli ministerstva vnitra se starostové budou moci pobavit o aktuálních problémech veřejné správy a pracovníci z ministerstva financí pohovoří o financování územních rozpočtů. Dalším tématem bude Operační program Životní prostředí a regionální

Pro letošní jarní setkání pořadatelé vytyčili pět hlavních témat. Patří k nim Regionální rozvoj a podpůrné programy, o němž se zástupci samospráv pohovoří představi-

operační programy za účasti zástupců Státního fondu životního prostředí.

Pořadatelé akce, která se poprvé uskutečnila v roce 1995, je Komora obcí Svazu měst a obcí ČR, Sdružení místních samospráv ČR, Spolek pro obnovu venkova, časopis Obec a finance, Triada, spol. s r. o. a sdružení Český zavináč.

Jubilejní 30. Dny malých obcí se konaly loni v říjnu. Obou setkání v Praze a Vyškově se zúčastnilo více než 800 starostů a starostek obcí a měst. Na obou akcích byly představeny obce, které se umístily v soutěži Vesnice roku 2008, o jejím významu hovořil předseda Spolku pro obnovu venkova Eduard Kavala. **maš**

POZVÁNKA
na volební valnou hromadu
v Zábřehu na Moravě 11.3.2009 od 10:00 hod.
Akce se koná pod záštitou náměstka hejtmana Olomouckého kraje ing. Pavla Horáka
NÁRODNÍ SÍŤ MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN ČR, o.s. | www.nsmas.cz | www.leadercz.cz

Ministerstvo zemědělství navýší peníze pro venkov. Objevily se však problémy se způsobilostí DPH

Ministerstvo zemědělství oznámilo v tiskové zprávě 25. února 2009, že navýší peníze pro 5. kolo Programu rozvoje venkova až o 200 %. Zároveň však přiznalo, že má problémy s DPH.

NA NĚKTERÉ PROJEKTY 5. KOLA PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA PŮJDE DVOJNÁSOBEK PENĚŽ

Ministr zemědělství rozhodl o navýšení peněz u některých opatření v 5. kole Programu rozvoje venkova až do výše 200 % původně určeného objemu. Týká se to projektů, kde jsou zejména příjemci obce, a to opatření podporujících investice v obcích a lesnickou infrastrukturu. Tímto krokem chce ministerstvo pomoci řešit dopady finanční krize na podnikatele ve venkovském prostoru a pomoci zejména u opatření osy III Programu rozvoje venkova zvýšit počet úspěšných projektů s ohledem na vysoký převis poptávky nad disponibilními zdroji.

„Tímto krokem můžeme podpořit projekty, které budou mít ve svém důsledku pozitivní vliv na trh práce a pomoci tím ke snížení dopadů finanční krize, což lze v současné době očekávat u projektů do infrastruktury,“ řekl ministr Petr Gandolovič.

V pátém kole příjmu žádostí byly registrovány projekty v rámci opatření I.1.2.1 Lesnická technika, I.1.2.2 Technické vybavení provozoven, I.1.2.3 Lesnická infrastruktura, III.2.1.1. Obnova a rozvoj vesnic, III.2.1.2 Občanské vybavení a služby, III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova, III.3.1 Vzdělávání a informace a IV.2.1 Realizace projektů spolupráce. Zejména u opatření podporujících investice v obcích a lesnickou infrastrukturu zaznamenal Státní zemědělský intervenční fond výrazně vyšší zájem příjemců dotace nad finančními prostředky, které jsou pro daná opatření k dispozici. Proto proběhla v rámci přípravy návrhu tzv. závazkových jednání se zástupci Svazu měst a obcí a Spolku pro obnovu venkova o možném navýšení peněz na ta opatření, u kterých realizace konkrétních projektů pozitivně ovlivní trh práce. Na základě těchto jednání a i s ohledem na finanční krizi rozhodl ministr zemědělství o závazcích na projekty na lesnickou a venkovskou infrastrukturu ve výši 200 % tzv. disponibilní alokace opatření I.1.2.3, III.2.1.1 a III.2.1.2.

Projekty předložené v rámci opatření III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova budou závazkovány ve výši 150 % disponibilní alokace, což umožní podpořit většího zaregistrovaných projektů, které jsou způsobilé k přidělení dotace. V opatření I.1.2.1 Lesnická technika proběhne závaz-

kování ve výši 115 % disponibilní alokace, tedy ve standardní úrovni, která reflektuje snižování finančních částek projektů v průběhu jejich realizace. U zbývajících opatření (I.1.2.2, III.3.1 a IV.2.1) budou podpořeny všechny zaregistrované projekty, které splnily kritéria přijatelnosti a prošly administrativní kontrolou s kladným výsledkem. U těchto opatření je finanční požadavek předložených projektů pokryt disponibilní alokací.

Současně ministerstvo zemědělství upozorňuje na skutečnost, že pokud jsou příjemci dotace veřejnoprávní subjekty, tedy v případě Programu rozvoje venkova obce, nemohou si v rámci způsobilých výdajů nárokovat daň z přidané hodnoty. V průběhu administrace bylo řadou členských zemí zjištěno, že je DPH pro obce nezpůsobilým výdajem, což z některých jazykových mutací nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 jasně vyplývá. Jedná se také o nesoulad s textem nařízení ke strukturálním fondům, kde je DPH pro obce způsobilým výdajem. Toto způsobuje diskriminaci malých obcí do 500, případně 2000 obyvatel, které jsou příjemci dotace z PRV. Zástupci ministerstva zemědělství ve spolupráci s dalšími partnery včetně českých europoslanců tuto skutečnost v roce 2008 rozporovali na všech vhodných fórech EU, bohužel stanovisko Evropské komise (DG Agri) je neobblomné a o změně nařízení Rady 1698/2005 v tomto bodě neuvazuje.

Na základě nutnosti dořešit výše uvedenu problematiku DPH došlo ke zpoždění předpokládaných termínů schválení žádostí. Státní zemědělský intervenční fond začne v nejbližších dnech zveřejňovat schválené projekty, které budou podpořeny z Programu rozvoje venkova, a podnikne další kroky směrem k úspěšným příjemcům dotace.

Petr Vorlíček, tiskový mluvčí MZE

BUDE DPH NEUZNATELNÝ NÁKLAD?

Vzhledem k tomu, že tato informace se objevila těsně před uzávěrkou Zpravodaje SPOV, zaslali jsme upřesňující dotaz na tiskový odbor ministerstva zemědělství:

V souvislosti s tiskovou zprávou MZe ze dne 25. 2. 2009 „Na některé projekty 5. kola Programu rozvoje venkova půjde dvojnásobek peněz“ máme upřesňující dotazy: Jak hodlá MZe řešit pomoc obcím resp. veřejnoprávním subjektům, když si nemohou podle aktuální TZ se zpětnou platností pro 5. kolo nárokovat v rámci způsobilých výdajů daň z přidané hodnoty? Není to chyba žadatelů ani místních akčních skupin. Zaplatí stát resp. MZe za žadatele chybějící rozdíl DPH? Nebo o tom alespoň uvažuje? Jak bude MZe tuto situaci řešit pro 6. kolo příjmu žádostí, když už řada žadatelů (např. MAS) registrovala vybrané projekty? A teprve nyní se dozvídají, že to bude jinak.“

Red

Ministerstvo zemědělství si je vědomo, že tato nová zpráva je pro příjemce dotace velmi nepřijemná. Proto ještě před jejím zveřejněním proběhlo u 1. náměstka ministra Iva Hlaváče jednání se zástupci Spolku pro obnovu venkova a Svazu měst a obcí, kde byla tato problematika velmi důkladně diskutována. Za Spolek pro obnovu venkova se jednání zúčastnil jeho 1. místopředseda Jiří Žák. V současné době Ministerstvo zemědělství nepočítá s tím, že by byl rozdíl žadatelům zaplacen z jeho rozpočtu. V případě projektů z 5. a 6. kola příjmu žádostí budou konkrétní případy administrativně ošetřeny ze strany Státního zemědělského intervenčního fondu, který je administrátorem dotací z PRV. Předpokládáme, že k celé problematice bude ještě v průběhu příštího týdne zveřejněna detailnější informace o tom, kterých subjektů se bude nezpůsobilost DPH týkat.

Petr Vorlíček, tiskový mluvčí MZE

Jsem rád, když mohu být druhým prospěšný

Je předsedou správní rady MAS Horní Pomoraví, předsedou výboru Národní sítě MAS ČR a nejvíce je zemědělským podnikatelem s biopotravinami. Hospodaří na 1400 hektarech zemědělské půdy, zabývá se chovem masného skotu, ovcí a koní, produkcí jatečných zvířat. František Winter sám sebe považuje hlavně za zemědělce, to ostatní jsou pro něj, jak sám říká, jen koníčky...: „I když zabírají spoustu času. Jsem ale rád, když mohu být někomu něčím prospěšný“, říká. „V Národní síti MAS mě to plně uspokojuje, v tom vidím smysl své práce, nadstandard svého zaměstnání...“

11. března se koná v Zábřehu volební valná hromada Národní sítě MAS. Jaký jste připravili program?

Volební bude, protože našemu výboru končí dvouletý mandát od doby, kdy byla národní síť založena. A v Zábřehu se koná proto, že bychom zde rádi představili náš region, chceme prezentovat to, o čem celou dobu usilujeme – tzn. „zdravý region“. Připravujeme občerstvení v kvalitě bio, aby účastníci konference také okusili, jak vlastně chutnají biopotraviny, o kterých jim budeme, mimo jiné, povídat. Kromě toho chceme samozřejmě hodnotit to dvouleté období našeho fungování ve sféře neziskového sektoru. Nejdůležitějším bodem programu bude volba nového výboru, náhradníků a nové kontrolní komise. Novinkou bude oficiálně ustanovená Pracovní skupina Leader, která by měla být takovým monitorovacím výborem Národní sítě MAS – protože pan ministr zemědělství Gandalovič prozatím neuznal za vhodné jmenovat zástupce Národní sítě MAS do Monitorovacího výboru EAFRD (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova). Předpokládám, že tak učiní letos – pakliže ne, určitě se nevzdáme a budeme i nadále připomínkovat IV. osu Programu rozvoje venkova, což je jak známo Leader.

Jak hodnotíte to dvouleté období fungování Národní sítě MAS?

Já myslím, že národní síť se velice rychle vpravila do veřejného dění. Je pravda, že jsme si museli nejprve svou pozici najít, nicméně ministerstvo zemědělství a Státní zemědělský a intervenční fond museli uznat a určitě na to i sami přišli, že v ose čtyři jsme opravdu jedním z největších oponentů, ale také spolupracovníků. To znamená, že jsme schopni osu čtyři přetvářet, podílet se na úpravě pravidel tak, aby vyhovovaly oběma stranám. Takže já hodnotím to dvouleté období jako velmi prospěšné, jak pro veřejný život, tak pro náš ven-

Rozhovor s předsedou Národní sítě MAS Františkem Winterem

František Winter před řečnickým pultem na Valné hromadě SPOV ČR v Senátu, kde byl zvolen do předsednictva Spolku

kov a možná i pro to ministerstvo zemědělství, že už nás, doufám, berou jako partnera.

Během těch dvou let jste byl první rok členem výboru Národní sítě MAS, druhý rok už jejím předsedou. Jaké je Vaše vnímání této organizace z pohledu člena a předsedy?

Pozice předsedy je samozřejmě těžší a zodpovědnější, je to daleko časově náročnější, nicméně díky tomu, že mé povolání je svobodné, mohu si dovolit něco navíc. Je pravda, že tím trpí můj soukromý život, časově strádám, ale jak už jsem předeslal, já moc rád pomáhám ostatním. Když srovnám ten rok, kdy jsem nebyl předsedou, řekl bych, že jsem byl stejný – jen jsem do toho tehdy nemohl dát tolik, co teď.

O čem teď aktuálně Národní síť MAS s ministerstvem zemědělství vyjednává? Co aktuálně řešíte?

Zajímá nás hlavně aktualizace pravidel pro osu čtyři – jednak tedy pro uznatelné náklady co se týče vlastní režie místních akčních skupin a pak jsou to pravidla pro projekty spolupráce. Ve druhé linii je to etablování se Národní sítě MAS do vznikající Celostátní sítě pro venkov. To jsou dva nej-

důležitější úkoly, které má Národní síť MAS před sebou. Pro úpravu a zlepšení pravidel vznikla zvláštní Pracovní skupina Leader (vyjednává se zástupci MZe a SZIF) a Celostátní síť pro venkov mám na starosti já.

Program Leader je hodně populární, existuje řada Leader-regionů v České republice, některé získávají podporu z evropských dotací, jiné ne. Jak v této věci hodlá postupovat Národní síť MAS do budoucna? Budete nějakým způsobem podporovat regiony, které nemají evropský leader?

My bychom moc rádi prosadili na české úrovni něco podobného, jako byl Leader ČR. Ať už se ten program jmenuje „Živý venkov“ nebo zase Leader ČR – v každém případě bychom chtěli, aby se minimálně dvacet místních akčních skupin podpořilo z národních zdrojů – protože by bylo škoda, kdyby tato myšlenka skončila na vybraných osmdesáti MAS, které budou čerpat peníze z evropských zdrojů. Samozřejmě ta nevole tady je – my se ale nevzdáváme a na ty vrátka ťukáme pořád.

Už jsem se na to ptala v minulém čísle našeho zpravodaje pana předsedy Spolku pro obnovu venkova Eduarda Kava-

ly – existuje řada organizací, které se zabývají venkovem – kromě Spolku pro obnovu venkova, Národní sítě MAS, například Svaz měst a obcí, Sdružení místních samospráv... Jak vnímáte tato společenství? Spolupracujete vzájemně? Jak by to mezi vámi mělo fungovat?

Já bych nechtěl vůbec říkat, kdo by měl co dělat. Myslím si, že pokud tyto organizace chtějí opravdu něco udělat pro český a moravský venkov, nezbude jim nic jiného, než se spojit. Každý má samozřejmě svá specifika. Spolek pro obnovu venkova je naším partnerem, teď už i stvrzeným podpisem na smlouvě o partnerství. Nicméně, jeho doménou jsou spíše starostové – nebo obce, jako takové. Agrární komora – to jsou zase zemědělci, funguje tam agrární lobby. Když si vezmete Sdružení místních samospráv, je to něco podobného jako SPOV – protože jsou i jeho členem. Možná že Národní síť MAS je trochu specifická, protože místní akční skupina zahrnuje celé dění na venkově – zaujímá podnikatele, zemědělce, obce i místní spolky. V každém případě bez spolupráce si to nedokážeme představit. Pokud budou všechny organizace spolupracovat na tom, aby se na venkově měl člověk dobře, tak si myslím, že to povede k dobrému výsledku.

Je známo, že místní akční skupiny sdružují podnikatele, zemědělce, obce i spolky. Jak funguje spolupráce mezi těmi lidmi v místních akčních skupinách? Když si totiž například představím, jaká rivalita je v některých obcích jen mezi jednotlivými spolky, jak to pak asi funguje na této úrovni...?

Když začínala naše Místní akční skupina Horní Pomoraví, bylo nás čtrnáct obcí, měli jsme kolem čtrnácti tisíc obyvatel a naše území bylo oproti současnosti poloviční. Mohu říct, že těch čtrnáct obcí spolupracovalo fantasticky. Nejen tedy obce, ale zejména podnikatelé, neziskové organizace. Všichni byli schopni a ochotni udělat cokoliv nad rámec svých povinností – dělali skutečně, co mohli, a tomu, co jsme jim tam začali povídat dokonce i věřili. Nebylo to tak, že se řeklo „pojdme něco udělat, budeme mít peníze“, ale spíš „pojdme něco udělat, bude nám z toho dobře“. Poté, co jsme se spojili s Místní akční skupinou Zábřežsko, vznikl sice větší kolos, ale myslím si, že i tady se to dá zvládnout, ale budeme muset naučit starosty trochu větší spolupráci. Řekl bych, že ta horní část Horního Pomoraví s námi dobře spolupracuje na úrovni veřejné správy, dolní část je v tom trochu horší. Připadá mně, že díky tomu, že v horní části nebyl a není mikroregion, jsou tam všichni více ochotni pracovat, než tam, kde ten mikroregion funguje – a řeší spoustu věcí za obce. Mám malinko strach z toho, že pokud pro nás nedopadne dobře druhé kolo Leaderu, naše řady trochu prořídnu a zůstane jen pár věrných. Nicméně, nevěřím tomu, že ti lidé, kteří už využili našich služeb – a není jich málo – jak neziskovky, drobní podnikatelé a obce, že by za námi přestali chodit. Myslím si, že MAS Horní Pomoraví bude fungovat i nadále a stane se třeba takovou malou rozvojovou agenturou v naší oblasti.

Vy jste zemědělský podnikatel, zároveň se nezabýváte jen zemědělstvím, ale také venkovem, ve kterém žijí lidé.

Dříve jsem měla takový pocit, že mezi venkovem a zemědělstvím existuje jakási rivalita – že jsou to jakoby dva oddělené světy – vesnice jako oblast, ve které žijí a bydlí lidé a tam je třeba investovat a pak vesnice jako zemědělská oblast – a tam je třeba investovat. Máte také pocit, že mezi těmito dvěma světy stále existuje rivalita nebo už je tomu jinak...?

Já mám, žel, stále ještě pocit rivality. Protože zemědělství je stále ještě bráno jako samostatná část. Já si nemyslím, že by to tak mělo být. Mám za to, že zemědělství je součástí venkova ať chceme nebo nechceme. Jestli stát zemědělcům v současné době téměř nařizuje „nic nedělejte, vaše státní zakázka je ta – udržujte nám tady krajinu ve slušném a kulturním stavu“ – tak holt na to bude muset přistoupit i ta obec, veřejná správa i ostatní podnikatelé a budou si muset zvyknout, že zemědělci na to dostanou od státu nějaké peníze. Tak jako dostávají linkové autobusy a dotace od obcí, tak zemědělci dostávají dotace od státu za to, že udržují krajinu. Ale nejedná se jen o údržbu krajiny – myslím, že ten, kdo zemědělstvím jen trochu žije, a já se mezi tyto lidi počítám – dostává jakousi satisfakci za způsob hospodaření na venkově. Jestli si někdo myslí, že zemědělci berou dotace, nic nedělají a mají se jako prasátka v žitě, mýlí se. A každému, kdo je toho názoru bych přál, aby v zemědělství zkusil pracovat. Vzpomínám si na to, když jsem ještě za minulého režimu nastoupil na Státní statek Hanušovice a měl jsem zpracovat první pětiletý plán – strašně jsem se nad tím rozčiloval. Dnes bych moc rád dokázal vytvořit jednoletý plán. Nikdo neví, co bude zítra, za týden. Takže zemědělství je na tom úplně stejně jako jakýkoliv jiný průmysl. My máme před sebou nejen úkol obživy národa, ale hlavně údržbu krajiny. A za to dostáváme nějaké peníze. A navíc, když to ještě děláme ekologickým způsobem, tak už nám vůbec není co závidět. Takoví zemědělci by si navíc zasloužili potlesk a úctu veřejnosti.

Když jsme se dostali až k ekologickému zemědělství – nedá mně to, nezeptat se vás, jak se daří pěstování biopotravin? Bude mít ekonomická krize nějaký dopad na biopotraviny? Přeci jen jsou docela drahé – lidé budou šetřit...

Značce bio se daří a bude dařit dobře, stejně tak i produktům ekologického zemědělství. Vždycky to bylo v zemědělství tak, že prvovýrobce měl třicet procent z konečné ceny. A pokud budu i nadále jako prvovýrobce dostávat třicet procent z konečné pultové ceny, tak budu muset dostávat dotace. Až budu dostávat sedmdesát procent a o těch třicet procent se rozdělí zpracova-

František Winter u stánku jeho MAS Horní Pomoraví na Zemi živitelce 2008 v Českých Budějovicích

Předseda NS MAS ČR František Winter (vpravo) a předseda SPOV ČR Eduard Kavala podepisují smlouvu o partnerství a spolupráci mezi oběma organizacemi

tel, výrobce a prodejce, tak já ty dotace nebudu ani chtít ani potřebovat. Myslím, že bio je na tom úplně stejně. Zemědělcům by úplně stačil nadstandard nad běžnou cenu deset, patnáct procent. Že si z toho obchodní řetězce udělají dvě stě, to, žel, není

v silách zemědělce ovlivnit. Dám jeden příklad – kilo masa hovězího na guláš – prodejní cena v biokvalitě je 140 korun, prodejní cena v Tesco 232 korun. K tomu nemám co dodat. Ale nevěřím tomu, že ekonomická krize sníží výrobu biopotravin. Tady je ur-

čitá věková skupina lidí, která bio bere jako životní styl, která tuto značku vyhledává a která nepřestane biopotraviny kupovat.

Nové webové stránky NS MAS ČR (www.nsmas.cz)

Na závěr – abychom se vrátili opět k místním akčním skupinám – jaké máte plány do budoucna?

11. března vznikne nový výbor a pak uvidíme, jak se zformuje, jak bude výbor vypadat, kdo se postaví do jeho čela, jaké budou další plány. Samozřejmě nějakou vizi plánů nastíníme, nicméně nemůžeme diktovat něco někomu, kdo přijde po nás. Já to vidím dobře.

Co byste přál venkovu z pohledu předsedy výboru Národní sítě MAS?

Teď to bude znít možná trochu namyšleně: Více takových bláznů jako jsem já. Více takových lidí, kteří budou ochotni věnovat svůj volný čas pro to, aby se z toho měli druzí lidé dobře, aniž by očekávali nějaké velké požitky. Myslím, že takové to teplo u srdíčka je pro mě daleko větší satisfakcí než jakákoliv finanční odměna. A takových lidí bych přál venkovu hodně.

Rozhovor vedla Marie Šuláková

Leader: Nové přístupy a nové metody, nebo diktatura způsobilých výdajů?

Leader je vedoucí osobnost, tahoun, nebo také nejlepší hráč družstva. Dnes už zřejmě neexistuje jediná obec v České republice, kde by nevěděli, že Leader je také evropský program, díky němuž mohou dostat peníze na své projekty nejen obce a menší města, ale také zemědělci, podnikatelé, spolky a další neziskové organizace. Jaké byly začátky Leaderu? Co přinesl Evropě, co českým a moravským regionům? Jaká je jeho dnešní podoba? Charakterizují dnešní Leader v České republice skutečně „nové přístupy a nové metody“ pro rozvoj venkovských regionů, nebo jde spíše o „diktaturu způsobilých výdajů“, kterou je svázán celý Program rozvoje venkova? O Leaderu se diskutuje živě. Šíří se korespondence a množí se ohlasy. Téma únorového čísla Zpravodaje SPOV „Leader“ se snaží dát těmto aktuálním diskusím rámeček.

„PROPOJOVÁNÍ MÍSTNÍCH AKCÍ“

LEADER byla jedna ze čtyř iniciativ Evropské unie. Finanční příspěvek pro LEADER se poskytoval z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EAGGF). Zkratka „LEADER“ znamená „Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale – Propojování akcí hospodářského rozvoje venkova“. Hlavním smyslem Leaderu je vyzkoušet nové přístupy a nové metody na klíčových tématech rozvoje regionů a na základě získaných zkušeností by se měly následně upravit či obohatit hlavní nástroje politiky.

LEADER se od většiny jiných programů liší řadou přístupů: je založen na místním partnerství (spojení různých subjektů); na jednotné místní rozvojové strategii, která má mít inovační a průkopnický charakter; má výrazně decentralizované řízení i financování, sami zástupci místních organizací si určují, na které aktivity se zaměří; uplatňuje přístup „zdola nahoru“, centrální orgán však vybere mezi všemi rozvojovými strategiemi ty, které podpoří.

„Leader je v Evropské unii skutečností již od roku 1991. Postupně do roku 2000 využilo metodu Leader více jak 1000 MAS v 15 zemích EU. V dosavadním programu LEADER+ bylo podporováno 893 MAS a v řadě zemí se jeho vliv na rozvoj venkova hodnotí jako mimořádný. Potenciál pro rozvoj činnosti MAS samozřejmě bude existovat i nadále. Vždyť v současných 27 zemích EU žije na venkově, který zahrnuje 91 % celkového území, 56 % všech obyvatel. Tento venkov znamená nížiny i hory, kraje zalidněné i pusté, industrializované i původní – je jasné, že tomu odpovídá rozmanitost regionů, v nichž MAS působí. Příslušná česká čísla již zná asi každý, i když definice „co to je venkov“ stále zaměštnává jak tvořivé intelektuály, tak precizní úředníky...“ píše Oldřich Čepelka v publikaci „Místní akční skupiny v ČR v roce pět“.

CÍLE A PRAVIDLA LEADERU

LEADER+ byl program Evropské unie realizovaný v členských zemích v programovacím období 2000–2006. Iniciativa navázala na předcházející programy Leader I. a Leader II.

Cílem LEADERu+ bylo podporovat obyvatele venkovských oblastí, aby se vzájemnou spoluprací na bázi partnerství vypořádali s novými problémy, kterým venkovské oblasti čelily. Hlavním cílem bylo, aby se představitelé venkova zamýšleli nad dlouhodobým potenciálem svých oblastí, a současně podporovali zavádění nových integrovaných, vysoce kvalitních a originálních strategií pro trvale udržitelný rozvoj venkova.

Program LEADER ČR byl koncipován podle iniciativy LEADER+, ale zahrnoval i prvky předcházejících iniciativ, byl financován výhradně ze státního rozpočtu, kapitoly ministerstva zemědělství. Program LEADER ČR byl investiční a doplňkový k opa-

tření Rozvoj venkova v rámci Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OPRMVZ). Jeho smyslem bylo vyzkoušení nových forem zlepšování kvality života ve venkovských oblastech, posilování ekonomického prostředí a zhodnocování přírodního a kulturního dědictví, a tím zlepšování organizačních schopností venkovských mikroregionů.

Příjemci podpory v programech Leader jsou tzv. **místní akční skupiny (MAS)** – Local Action Group (LAG) vytvořené na principu partnerství veřejné správy, podnikatelské sféry a neziskového sektoru daného regionu (např. neziskové organizace, podnikatelé, starostové obcí). MAS vyhlásí výzvu k předkládání projektových záměrů v rámci svých strategií a vyberou ty, které doporučí národnímu řídicímu orgánu programu k podpoře. Rozhodování o výběru samotných projektů je decentralizované přímo v regionech – místních akčních skupinách. Konečným příjemcem podpory mohou být fyzické nebo právnické osoby, obce, svazky obcí, neziskové organizace, podnikatelské subjekty za podmínky, že působí v území, pro které je strategie připravena.

STRUČNÁ HISTORIE LEADERU

Rozvoji venkova pomáhal v minulosti zejména **Program obnovy vesnice (POV)**, který zajišťovalo ministerstvo pro místní rozvoj (MMR). Společně se soutěží „Vesnice roku“ motivovaly od roku 1991 venkovské obce ke zlepšování prostředí vesnic. Od vzniku krajů přešel POV v roce 2003 na jednotlivé kraje, které mají programy obnovy nebo rozvoje venkova a k nim přidávají další možnosti, např. na opravy památek na venkově apod. Přestože vznikly kraje a ustavily se nové krajské úřady, řada kompetencí zůstala v Praze na centrálních ministerstvech a jinak tomu je i s národním Programem obnovy venkova.

Program rozvoje zemědělství a venkova **SAPARD 2000–2004** rozšířil zaměření na rozvoj zemědělství a životního prostředí, a také podnikatelské aktivity, zavedl využívání místních rozvojových strategií území sdružených obcí do tzv. mikroregionů (dobrovolných svazků obcí – DSO). Další tři roky převládala orientace buď na zemědělství a životní prostředí, nebo na regionální politiku. Roční podpora ze SAPARDu dosahovala 220 milionů korun. Program dal podnět k zakládání svazků obcí podle nového zákona o obcích a přinesl 210 místních rozvojových strategií. Projekty z venkova musely být v souladu se strategií a byly vybírány na místní úrovni. (Program se přiblížil iniciativě LEADER zavedené v EU v roce 1991.) Hlavním přínosem byla modernizace zemědělských podniků a zavádění en-

Setkání MAS z celé země v Týnci nad Sázavou, 2008

vironmentálních funkcí zemědělství ve třech vybraných chráněných územích. Při SAPARDu spolupracovaly dva resorty – ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) a ministerstvo zemědělství (MZe).

Po vstupu do EU se v letech 2004–2006 rozšířily možnosti pro venkov v rámci reortu zemědělství. **Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OPRVMZ)** a Horizontální program rozvoje venkova poskytovaly prostředky do oblasti zemědělství. Malý podíl operačního programu tvořila diverzifikace činností zemědělských subjektů v agroturistice a v podopatření **LEADER+** se podpořilo 10 místních akčních skupin a 10 jejich územních strategií. Hlavním přínosem operačního programu byla modernizace zemědělských podniků a zaměření na kvalitu a péči o životní prostředí. Horizontální program rozvoje venkova zavedl plošnou podporu hospodaření v méně příznivých oblastech k vyrovnání příjmů zemědělských subjektů s produkčními oblastmi a plošné rozšíření zemědělských systémů ohleduplných k životnímu prostředí a krajině. Operační program Zemědělství spravoval Státní zemědělský intervenční fond (SZIF).

V roce 2004 vznikl vedle evropského programu LEADER+ národní program **LEADER ČR** na posílení myšlenky LEADER – trojstranného partnerství veřejné správy, soukromé sféry a neziskového sektoru sdruženého v tzv. místní akční skupině. MAS partnerským způsobem připravovaly tzv. Záměr, zpravidla na základě již existující širší strategie a s některým z nabídnutých témat: Nové formy zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, Nové formy posílení místního ekonomického prostředí a tvorby pracovních míst; Nové formy zhodnocení místních přírodních a kulturních zdrojů. Zkušenosti z administrativy LEADER ČR získalo za první tři roky 36 místních akčních skupin.

Reforma Společné zemědělské politiky obrátila pozornost z podpory produkce a odbytu k podpoře trhu a příjmů. Tím se uvolnily prostředky rozpočtu EU ve prospěch rozvoje venkova. ČR může postupně zvyšovat přímé platby do zemědělství až do doby, kdy se jejich výše vyrovná zemím původní evropské patnáctky. Po roce 2013 se jinak očekává výrazné snížení nebo zrušení podpor produkčního zemědělství. Rozvoj venkova neznamena jenom rozvoj zemědělství nebo jeho funkcí a není ani pouze rozvojem vesnic a místních iniciativ. Jedná se o udržitelný všeobecný rozvoj – společenský, hospodářský, environmentální, kulturní... Všechny sféry by měly být v rovnováze.

Příprava na **nové programovací období EU 2007–2013** začala už v roce 2004 podílem na tvorbě právních předpisů EU o podpoře rozvoje venkova z EAFRD. Poté byl zpracován **Národní strategický plán rozvoje venkova ČR** na období 2007–2013 a **Program rozvoje venkova 2007–2013**. Tyto dokumenty umožňují mimo podpory zemědělství a kvality života na venkově také rozvoj partnerství Leader.

Klíčovým fondem pro venkov je v současnosti **Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD – European Agricultural Fund for Rural Development)**, který spravuje ministerstvo zemědělství. Základem pro tento nový fond se stalo Nařízení rady (ES) č. 1698/2005, které bylo schváleno po složitém vyjednávání dne 20. září 2005.

Konečné podobě fondu v České republice předcházela široká diskuse i spory mezi nejrůznějšími zástupci zemědělských svazů na straně jedné a představitelů venkovských obcí, mikroregionů a MAS,

Školení výběrové komise v MAS Moravská cesta, Příkazy 2008

Prezentace MAS Moravská cesta, Moravský kras a Region Poodří na Zemi živitelce, 2008

kteří požadovaly navýšení rozpočtu pro III. a IV. osu, což se jim oproti původním návrhům částečně povedlo. V průměru na jeden rok se má přes EAFRD rozdělovat přes 13 miliard korun. Pro venkovské osy III. a IV. to budou téměř 3 miliardy korun ročně.

Nařízení ES stanoví následující **cíle podpory pro rozvoj venkova:**

- zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví podporou restrukturalizace, rozvoje a inovací;
- zlepšování životního prostředí a krajiny podporou hospodaření s půdou;
- zlepšování kvality života ve venkovských oblastech a povzbuzení diverzifikace hospodářské činnosti.

Tyto cíle mají být dosahovány prostřednictvím čtyř os. Jednou z nich je i osa IV. LEADER: **Osa IV má umožnit daleko větší zapojení venkovských mikroregionů** díky metodě partnerství a spolupráce místní samosprávy s podnikatelským sektorem a neziskovými organizacemi založené na podpoře iniciativy směrem „zdola nahoru“. Iniciativa Leader má umožnit také rozšiřování sítě partnerství na místní, regionální i mezinárodní úrovni.

MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY

V České republice nyní funguje podle aktuálních databází až 150 místních akčních skupin (MAS). Tyto nové „leaderovské regiony“ musejí mít minimálně 10 tisíc obyvatel a mohou zahrnovat město do 25 tisíc obyvatel. Musí to být geograficky, ekonomicky i sociálně stejnorodé území. Pokud získá MAS podporu své rozvojové strategie, může přerozdělovat peníze žadatelům. Až 90procentní podporu mohou získat projekty neziskových a veřejných subjektů a nejvýše 50procentní podporu projekty podnikatelské.

Místní akční skupiny jsou na různém stupni vývoje, lze je rozdělit do několika kategorií podle dřívější podpory:

- ✓ MAS podpořené v rámci evropského programu Leader+ (10 regionů)
- ✓ MAS podpořené v rámci národního programu Leader ČR (2004–2008)
- ✓ MAS, které získaly podporu v OPRVMZ (opatření 2.1.4 c) „osvojování schopnosti MAS“
- ✓ MAS, které uspěly v prvním kole PRV/Leader IV.1.1. (48 regionů)
- ✓ MAS, které se přihlásily do druhého kola PRV/Leader IV.1.1. (z 92 MAS bude vybráno 32 regionů)

LEADER+

V letech 2004–2006 bylo v rámci programu Leader+ spravovaného Státním zemědělským intervenčním fondem (SZIF) k dispozici celkem 207 milionů korun na dva typy programů:

- naplňování integrovaných strategií a konkrétní projekty žadatelů 159 milionů pro 10 vybraných MAS (ze 30 žadatelů)
- na vytvoření MAS a jejich strategií 48 milionů korun.

Pouze 10 MAS získalo podporu z programu Leader+ na realizaci místní rozvojové strategie: Posázaví 26,2 mil. Kč, Pobeskydí 23,8 mil. Kč, Kyjovské Slovácko v pohybu 19,4 mil. Kč, LAG Podrasko 17,0 mil. Kč, Chance in Nature – LAG 13,9 mil. Kč, Český západ 13,7 mil. Kč, Sdružení Růže 13,3 mil. Kč, Region Haná 11,1 mil. Kč, Rýmařovsko 10,9 mil. Kč, MAS Hornolidečska 9,7 mil. Kč.

V tzv. „osvojování schopností“ získalo v první výzvě v prosinci roku 2004 podporu na tzv. „měkké projekty“ (založení partnerství, školení, spolupráce apod.) všech 39 MAS, které si žádaly o 300 až 600 tisíc korun. SZIF vyhlásil 28. dubna 2006 výsledky prosincové výzvy k „osvojování schopností“ – z 52 žádostí na neinvestiční projekty podpořil 33 zájemců v celkové částce podpory 18,79 milionu korun. Učinil tak přesně po uzávěrce dubnové výzvy, takže se již neúspěšné MAS nemohly přihlásit do dalšího kola. Na dubnovou výzvu přitom reagovalo dalších 55 MAS a podporu jich získalo 16.

LEADER ČR

Národní program Leader ČR vyhlásilo ministerstvo zemědělství (MZE). V roce 2004 uspělo 16 MAS. Plánovalo se podpořit 10 mikroregionů a 40 projektů, ale nakonec získalo dotaci 16 regionů na 70 projektů. V roce 2005 uspělo 21 MAS, mezi které se rozdělilo 70 milionů korun. Nejvíce po 5 milionů korun získaly MAS Pobeskydí, Pošumaví a Vladař. Další rozdělily 3 resp. 3,5 milionu korun.

V programu Leader ČR 2006, který vyhlásilo MZE v březnu, uspělo 23 místních akčních skupin, které získaly shodně po 3 milionech korun na investiční projekty. Celkem bylo k dispozici 70 milionů korun a žádalo o ně celkem 64 MAS z celé ČR. Neúspěšných žadatelů bylo tehdy 41. Hodnotitelé podpořili v drtivé většině dosud úspěšné MAS v programech Leader. Zcela nově podpořených akčních skupin bylo jen sedm.

V letech 2004–2006 získalo podporu na projekty z obou leaderovských programů ministerstva zemědělství celkem 36 místních akčních skupin (13 na Moravě a 23 v Čechách, z toho 9 v Jihočeském kraji). Dvě MAS – jihočeské Sdružení Růže a moravskoslezské Pobeskydí přitom figurovalo ve všech vyhlášených projektových Leaderech. Všechny tři národní Leadery získal Buchlov, Podještědí, Pošumaví, Rozvoj Krnovska a Vladař. Tři ze čtyř Leaderů měli Český Západ, Posázaví, Region Haná a Hornolidečsko.

Do programu Leader ČR 2007 se přihlásilo 57 MAS a podporu získalo 24 regionů v celkové výši 60 milionů korun. Nemohly se jej účastnit MAS podpořené v dřívějších Leaderech a naopak úspěšné MAS v Leaderu ČR 2007 se nemohly zúčastnit prvního kola Leaderu PRV.

Úspěšnost MAS v programech Leader ČR:

Rok	Počet žádostí	Přijatých MAS	Podpora projektů
2004	31	16 (1 OL)	71 (33 zemědělských)
2005	41 (2 OL)	21 (1 OL)	94 (47 zemědělských)
2006	64 (6 OL)	23 (1 OL)	123
2007	57 (9 OL)	24 (7 OL)	144
2008	9	7 (1 OL)	Není k dispozici

LEADER PRV

Do prvního kola PRV/Leader, opatření IV.1.1. Místní akční skupina se přihlásilo celkem 102 MAS a podporu získalo 48 regionů. Do druhého kola se přihlásilo 92 MAS a hodnotitelská komise by měla vybrat v měsíci březnu 32 regionálních strategií.

Podrobně jsme o MAS v evropském Leaderu psali ve Zpravodaji SPOV v srpnu 2008 (*vyšel jako součást časopisu Veřejná správa*) v článku „Prvních 48 MAS získalo podporu v programu Leader. Ještě letos rozdělí 300 milionů korun“ a v lednovém čísle Zpravodaje SPOV v článku „O program Leader je v regionech velký zájem“ (více na www.spoj.org v sekci Zpravodaj).

Podrobnější informace o počtech vybraných projektů z loňských výzev jednotlivých MAS zatím nejsou z MZE ani SZIF k dispozici, stejně tak informace, kolik MAS již vypsal výzvy v letošním roce. Budeme-li předpokládat, že každá MAS vybrala v loňském roce

Valná hromada Národní sítě MAS, Praha, 2008

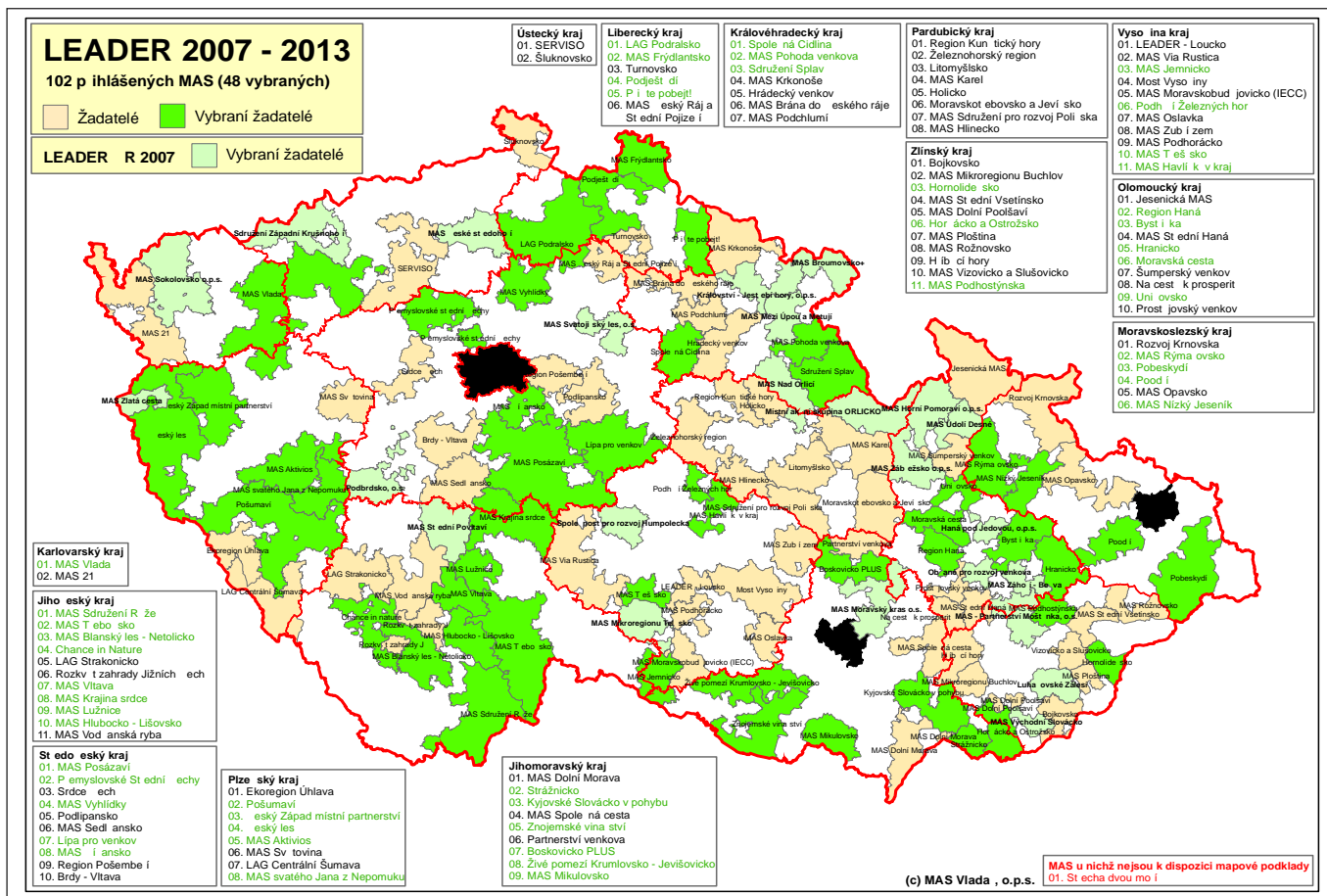
v průměru minimálně 10 projektů, mohlo jich být vybráno více než 500 v celé republice. Jednotliví vybraní koncoví žadatelé nyní čekají na podpis dohody se SZIF.

V LEADERU TO VŘE...

Obecné zásady a principy programu Leader je potřeba si neustále připomínat. Patří mezi ně: naplňování místní rozvojové strategie, partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem, přístup zdola nahoru, víceodvětvové navrhování a provádění strategie, uplatnění inovačních přístupů, provádění projektů spolupráce a vytváření sítí místních partnerství (*podrobněji viz. Z-SPOV 1/2009*).

Současná realita je však poněkud jiná, na síti se v diskusích množí kritické názory, například: „...chceme se s Vámi podělit o další „botu“, kterou SZIF spáchal. Problém se týká projektu Spolupráce a popravdě řečeno nerozumíme důvodu, proč naše žádost byla zamítnuta. Proto Vám posíláme stručný popis konkrétní situace a ptáme se, zda má někdo podobné problémy...“. Nebo další: „Jak to, že z malicherných „chyb“ SZIF vyvozuje oprávnění zmařit celou žádost, místo aby pomohl odstranit nedostatek, který předtím tento „úřad“ pracně vymyslel ve snaze předvídat všechny okolnosti, které mohou v životě nastat (podobně jako se o to pokusila slavná Státní plánovací komise)? Myslím nyní třeba na ten směšný a trapný seznam uznatelných výdajů, který samozřejmě nemůže ve snaze o úplný výčet nikdy postihnout všechny možné výdaje, a zrovna tak mám na mysli nesmyslně přísné a arogantně formulované požadavky a pravidla tam, kde tomu vůbec není zapotřebí.“

Petr Hienl dokonce v článku „Bouříme se a bouříme se oprávněně“, který zveřejnily v prosinci „Venkovské noviny“ (http://venkovskenoviny.cpkp.cz/archiv_vn/2008_vn/venkovske_noviny2008_11_12.pdf) napsal: „Všichni, kdo jsme se s nadšením vrhli do užívání metody Leader ve venkovských územích našich MAS, jsme již záhy dostali ledovou sprchu. Ruka, která otáčí kohoutkem k modré značce na pomyslné vodovodní baterii patří úředníkům. Bouříme se a bouříme se oprávněně proti proudu ledové vody, která zcela bezcitně zchlazuje naše nadšení kultivované lety dobrovolnické práce. Bouříme se proti proudu studené, kalné vody, jež v zárodku smývá do výlevky zapomnění veškeré principy Leaderu, kterými je postup „zdola nahoru“, budování partnerství na místních úrovních či síťování na národní a mezinárodní úrovni. Bouříme se proti snahám směřujícím k ledování našich upřímných snah metodu Leader v českých podmínkách rozvíjet a jejím prostřednictvím učit obyvatele venkova ryby nikoliv jen jíst, ale hlavně chytat. Protože již od roku 2003 se s Leaderem prakticky zabýváme tj. školili jsme se, zakládali jsme místní akční skupiny, dávali dohromady místní aktivní lidi, připravovali jsme záměry pro program Leader ČR, připravovali jsme strategické plány Leader tzv. SPL, realizovali jsme výběrová řízení projektů a zároveň se i seznamovali s tím, jak je Leader užíván v jiných zemích EU tj. sbírali jsme praktické zkušenosti u MAS v zahraničí, nemůžeme se spokojit s tou podobou Leaderu, kterou se mu snaží vnútit centrální orgány, nemůžeme přijmout snahu o diskreditaci Leaderu v Česku. V naší zemi, v naprostém rozporu s podstatou a nastavením metody na evropské úrovni, řídí Leader úředníci. Navíc se jedná o úřed-

níky, kteří vyzývají byrokratismus, jako základní metodu své práce... Jedná se o lidi, kteří nerozumí venkovu a jeho problémům."

Dejme ještě jednu na závěr slovo odborné publikaci Oldřicha Čepelky: „V současné době je Leader ve venkovském prostoru vnímán tak silně, že dokonce překrývá tradiční témata, hnutí a iniciativy. Ve skutečnosti je ovšem zapotřebí, aby Leader spolu s ostatními působil komplementárně (doplňoval se s nimi, vykrýval tematicky a problémově nepokrytá místa) a synergicky (posiloval společný efekt všech iniciativ vycházejících zdola, od místních subjektů a samospráv."

BUDOUCNOST LEADERU?

Současné výhledy Leaderu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku si ce nejsou příliš růžové, zejména kvůli nízké alokaci a podhodnocení až diskriminaci osy IV., na kterou je určeno pouze 5% celého Programu rozvoje venkova, ale objevují se i pozitivní trendy – stabilizovala se Národní síť MAS ČR, působí zde programová komise, která soustavně připomínkuje pravidla IV. osy, spolupracuje s Celostátní sítí pro venkov i v evropské asociaci ELARD. Rovněž je potřeba ocenit krajské samosprávy, které v uplynulých dvou letech podpořily místní akční skupiny a zpracování jejich leaderovských strategií. Olomoucký kraj dokonce jako první v zemi umožnil MASKám, aby se vedle svazků obcí (mikroregionů) zúčastnily jako žadatelé Programu obnovy venkova (POV) v oblasti podpory venkovského společenstva. Odtud jistě nebude daleko ani k přípravě a vyhlášení prvního krajského programu Leader, nebo aplikaci metody Leader do dalších krajských dotačních programů.

V minulosti zanedbávaný venkov stále více ožívá, důkazem toho je nejen Leader samotný, ale i jeho multiplikace v regionálních operačních programech, kde bylo v dosud vyhlášených výzvách nejvíce žadatelů a největší převis poptávky právě z venkova. Ministerstvo zemědělství dokonce na konci února zareagovalo na velký převis žadatelů ve III. ose navýšením peněz pro zlepšení venkovské infrastruktury. Kraje by mohly se svými ROPy následovat. A jakmile bude vybráno dalších 32 MAS v evropském programu Leader, měly by se vytvořit nové národní či krajské programy pro vytvořená venkovská místní partnerství, které nezískají podporu z EAFRD.

Výzva: Jak vnímáte Leader vy? A jak jste jej vnímali před lety? Co očekáváte od tohoto programu do budoucna? Podělte se o vaše názory...

Zpracoval Tomáš Šulák, s využitím dřívějších podkladů MZE a SZIF, vlastního školícího manuálu „Leader pro Slovensko – Partnerstvo pre vidiek“, 2006. Autor působí ve Středomoravské agentuře rozvoje venkova a MAS – Partnerství Moštěnka. Je poradcem SPL pro MAS Moravská cesta, MAS Regionu Poodří a MAS Podhostýnska. Je členem Pracovní skupiny Leader NS MAS ČR.

Spolek se na únorové schůzi věnoval zejména analýze financování obcí a rozpočtovému určení daní

První únorové úterý jednala v Senátu členská schůze Spolku pro obnovu venkova ČR. Jedním z témat byla dobrovolná práce pro obec, dalším pak rozpočtové určení daní.

Hned v úvodu byla zmíněna příznivá informace, že ministerstvo pro místní rozvoj si rozmyslelo novelu stavebního zákona (par. 13 písm. g), která by rušila stavební úřady na menších obcích a zůstaly by jen na obcích s rozšířenou působností (ORP). Stalo se tak zejména po průzkumu mezi starosty, který uspořádal jihomoravský spolek a nesouhlasného stanoviska SPOV ČR.

Petr Beck z MPSV prezentuje na jednání SPOV

PODPORA NEZAMĚSTNANÝCH – DOBROVOLNÁ PRÁCE PRO OBEC

Na téma nového institutu „Veřejné služby“ vystoupil Mgr. Petr Beck z ministerstva práce a sociálních věcí, Odboru rodiny a dávkových systémů. Veřejnou službou se rozumí pomoc v obci v záležitostech, které jsou v zájmu obce, zejména při zlepšování životního prostředí v obci, udržování čistoty, pomoci v oblasti kulturního rozvoje a sociální péče. Účelem je rozšíření možností zachování pracovních dovedností u osob dlouhodobě setrvávajících ve stavu hmotné nouze. Organizovat veřejnou službu obcí není povinnost. Veřejná služba je vykonávána na základě smlouvy mezi obcí a osobou v hmotné nouzi. (Prezentace je k dispozici na www.spoiv.org v powerpointové prezentaci.)

ANALÝZA ROZPOČTŮ OBČÍ A PŘÍPRAVA NOVÉHO ZÁKONA O RUD

Jednání se zúčastnili a samostatně vystoupili za Svaz měst a obcí ČR Ing. Jaroslava Kypetová a za Sdružení místních samospráv ČR Ing. Josef Bartoněk, starosta městyse Osvětimany.

Předseda SPOV ČR Eduard Kavala informoval, že 20. ledna 2009 zasedla pracovní skupina na ministerstvu financí u náměstka Eduarda Janoty, která se zabývala novým RUD. Měla být představena analýza Vysoké školy ekonomické Praha. Spolek při zpracování analýzy zastupoval Doc. Tománek. „Analýza je velmi obsáhlá. Na jednání na to nebyl nikdo připraven. Dne 28. ledna 2009 se proto sešli zástupci SMO a SMS na ministerstvu financí a dále otázky k RUD prodiskutovali,“ uvedl Kavala.

SVAZ MĚST A OBČÍ: „NEUBÍRAT VELKÝM MĚSTŮM!“

Jaroslava Kypetová přinesla celou analýzu s sebou a dala ji k nahlédnutí přítomným. „Podstatné je, že v analýze jsou shrnuta data o všech obcích. Jedná se pouze o konstatování stávajícího stavu. Chybí návrhová část,“ řekla. Uvedla, že podle ministerstva financí není možné navýšení financí v RUD. SMO ČR však podle ní preferuje pokračování prací na přípravě nového RUD. „Společně máme zájem o příspěvky na žáky a o rozšíření spektra sdílených daní o spotřební a ekologické daně. Je otázkou, zda se s tím podaří něco udělat,“ řekla Kypetová. SMO ČR není pro ubírání financí velkým městům. „Analýza potvrdila význam spádovosti. Větší obce zajišťují některé služby pro své okolní obce,“ nastínila Kypetová. Je možná varianta zvýšení růstu příjmů malých obcí než velkých měst. MF ČR ovšem jednoznačně říká, že nedají více. Takže se celá věc pohybuje v kruhu.

SDRUŽENÍ MÍSTNÍCH SAMOSPRAV: „VLASTNÍ NÁVRH FINANCOVÁNÍ OBČÍ“

Josef Bartoněk informoval o materiálu zpracovaném SMS ČR (Pwp prezentace je na www.spor.org) a shrnul vývoj projednávání. „Žádali jsem o posouzení financování s obcemi v EU. Tato analýza nebyla provedena. Jen je zde uvedeno posouzení rolí obcí a částečně financování obcí na Slovensku,“ uvedl Bartoněk. „Analýza měla své rozpory: například doporučení stimulačního principu – podpory podnikání. Nejednoznačné jsou závěry ekonomiky malých obcí. Jsou zde protichůdné názory o vlivu rozlohy obce. Role spádovosti je diskutabilní – význam má pouze v roli mobility – dojezdu do škol,“ konstatoval Bartoněk. Velká města – Praha, Brno, Ostrava a Plzeň (PBOP) mají podle něj velkou úsporu mezi celkovými příjmy a výdaji, které je třeba vynaložit na provozní záležitosti. Mají tím pádem větší podíl na investicích na občana.

Financování přenesené působnosti se pohybuje u nejmenších obcí – 20 % nákladů a na úrovni obcí kolem 1,5 tisíce obyvatel 50 % nákladů, u ORP pak 105 % hrazených provozních nákladů.

Josef Bartoněk (SMS) a Jaroslava Kypetová (SMO) prezentují na jednání SPOV analýzu a návrhy k novému rozpočtovému určení daní

Zejména jihomoravští starostové kritizovali rušení stavebních úřadů, návrh zamítl i nový ministr Svoboda

Starostové jihomoravských obcí se počátkem ledna přidali k odpůrcům záměru ministerstva pro místní rozvoj (MMR), které chtělo v souvislosti s připravovanou novelou stavebního zákona zrušit až 200 ze 700 stavebních úřadů. Negativní stanovisko zaslal na ministerstvo starosta Olešnice a předseda krajské organizace Spolku pro obnovu venkova Jihomoravského kraje Zdeněk Peša. Nový ministr pro místní rozvoj Cyril Svoboda však po svém nástupu do funkce úvahy svého předchůdce v této věci odmítl a úřady rušit nehodlá. Informaci přinesla v lednu média.

S možností rušení až 200 stavebních úřadů počítala jedna z připravovaných variant novely stavebního zákona, kterou připravovali podřízení tehdejšího ministra pro místní rozvoj Jiřího Čunka. Proti návrhu vystoupil například Svaz měst a obcí a kategoricky s ním nesoúhlasil ani Spolek pro obnovu venkova ČR.

„Jako předseda krajské organizace Spolku obnovy venkova Jihomoravského kraje jsem provedl v krátkém nám daném čase šetření mezi členy (97 obcí v kraji) a společně s názorem rady města Olešnice, jehož jsem starostou, zasílám ve věci zvažované redukce stavebních úřadů názor dosud došlých odpovědí. Podotýkám, že ani jedna odpověď starostů není ve věci redukce sítě stavebních úřadů souhlasná,“ napsal v dopise adresovaném MMR Peša.

Podle Svobody se stavební úřady rušit nebudou, zároveň ale bude nutné na úředníky stávajících stavebních úřadů klást větší nároky.

Stavební úřady jsou hlavní institucí pro ohlašování a povolování staveb. Posuzují například, jestli jsou projekty staveb v souladu s územním plánem a zda projekt řeší obecné požadavky kladené na výstavbu. Ve stavebním povolení také stanovují podmínky pro provedení stavby. Současný stavební zákon platí od roku 2007 a již loni prošel menší novelizací. Další novelu by měla vládat projednávat letos.

maš

Sdružení měst a obcí Jesenicka řeší aktuální problémy. Podpořilo také natáčení Pohádek Děda Praděda.

Okres Jeseník se nachází v severní části Olomouckého kraje. Tvorí jej pět měst a devatenáct obcí. Jedná se o vyložené venkovskou oblast. I když členy Spolku pro obnovu venkova je pouze čtvrtina zdejších obcí, spolupráce všech měst a obcí na tomto území je velmi dobrá. Ještě v době, kdy Jesenicko patřilo pod okres Šumperk, v roce 1993 bylo založeno Sdružení měst a obcí Jesenicka (SMOJ). Vzniklo především proto, aby před ekonomickými zájmy silných měst na Šumpersku hájilo zájmy území „za horami“.

Když v roce 1996 vznikl samostatný okres Jeseník, zdálo se, že Sdružení měst a obcí ztratí smysl a veškerou iniciativu převezme okresní úřad. Život však ukázal, že tomu tak není.

Nejlépe to dokazuje způsob úhrady ztráty na ostatní dopravní obslužnosti v území. Podařilo se vytvořit a udržet systém založený na solidaritě větších obcí s menšími. Partnerem při vyjednávání je SMOJ, který má rozhodně lepší pozici než jednotlivé obce.

Ale abychom nebloudili jenom v historii. V současné době se řeší na Jesenicku aktuální téma – odpady. Na území okresu jsou tři skládky TKO. Největší v Supíkovcích, která řeší likvidaci odpadů na většině území. Další v Javorníku, která obsluhuje nejsevernější část okresu a nakonec třetí ve Zlatých Horách, která obsluhuje vlastní katastry. Protože okres Jeseník patří již roky k nejlepším ve třídění odpadů, jsou už počáteční třídící zařízení zastaralá. Takže první aktuální téma je – financování nové třídící linky na odpady.

Druhé aktuální téma je zpracování biologicky rozložitelných odpadů a to jak odpadů obecních, tak i z domácností. Ve spolupráci s Technickými službami Jeseník, které jsou hlavním zpracovatelem a likvidátorem odpadů v okrese, je vypracováno pět variant realizace nakládání s bioodpady na okrese. V obou případech jde samozřejmě o spolupráci a hlavně o získání financí. Jak se projeví vzájemný vztah obcí se ukáže ještě v první polovině letošního roku.

A teď ještě něco pěkného. Na základě Jesenických pohádek pana Zdeňka Kubíčka a podle scénáře a v režii pana režiséra Pavla Linharty vznikají Pohádky Děda Praděda. Za přispění Olomouckého kraje, který ze svého rozpočtu uvolnil částku 1 milion Kč a herecké účasti některých představitelů samosprávy, jsou natočeny první dvě pohádky. V jesenickém kině Pohoda měly premiéru 6. února 2009. Samozřejmě, že v pohádkách účinkují především známí a populární herci. Velkým přáním SMOJky je získat další finanční prostředky a natočit celkem 13 pohádek, které by mohly být vysílány jako večerňáček v některé z televizí. Samozřejmě budou také vydány na DVD.

A protože jsme příhraniční a turistická oblast a celé SMOJ je členem Euroregionu Praděd, bude ve spolupráci s polskou stranou vydána česko-polská publikace o kraji a jeho zajímavostech po obou stranách společné hranice. Bude to brožura ve formátu A5 a jistě o ni bude mezi lidmi obou zemí velký zájem. **Jana Vaničková, místopředsedkyně SPOV Olomouckého kraje**

Moravskoslezský Spolek má nové předsednictvo

Volební valná hromada Krajské organizace Spolku pro obnovu venkova Moravskoslezského kraje se konala dne 19. února 2009 v obci Horní Tošanovice. Dosavadní předseda Krajské organizace Bc. Jan Tomiczek poděkoval za spolupráci všem přítomným členům, předseda SPOV ČR pan Mgr. Eduard Kavala kromě přednesené zdravotice také všechny přítomné seznámil s aktuálním děním kolem změny RUD. Všichni jistě ocenili i přítomnost zástupců Odboru regionálního rozvoje a cestovního ruchu z Krajského úřadu v Ostravě v čele se zástupcem hejtmána doc. Ing. Marianem Lebedzikem, Ph.D., který nás seznámil s aktualitami kolem vyhlášených i připravovaných dotačních titulů, týkajících se našeho venkova. Po skončení akce se nabízel exkurze ve výměňkové stanici na bioplyn firmy TOZOS, s.r.o. v Horních Tošanovicích.

Nově zvolené předsednictvo KO SPOV MsK:

Božena Mruzíková (Divčí Hrad), Petr Pastrňák (Markvartovice), Rostislav Kožušník (Řepiště), Jaroslav Vaněk (Dolní Životice), Luděk Míček (Slatina), Dušan Lederer (Větrkovice), Dana Váhalová (Starý Jičín), Petr Martiňák (Horní Tošanovice), David Čmiel (Písečná), Jaroslav Jelínek (Lomnice), Jan Tomiczek (Třanovice).

Jednání SPOV Moravskoslezského kraje v Horních Tošanovicích

V Královéhradeckém kraji budou dva vzdělávací semináře

Spolek pro obnovu venkova Královéhradeckého kraje pořádá v březnu spolu s MAS Nad Orlicí a Centrem rozvoje Česká Skalice další ze série vzdělávacích seminářů v rámci projektu Vzděláváním k rozvoji venkova Královéhradeckého kraje. V úterý 10. března se v Kosteckých Horkách uskuteční seminář nazvaný Obce v procesu rozvoje II. a 12. března v České Skalici seminář s názvem Strategické plánování rozvoje venkova.

První jmenovaná akce se koná ve Venkovském školícím středisku INEX-SDA v budově bývalé školy. Je určen pro představitele obcí do 2000 obyvatel, organizací a spolkům působícím na venkově, venkovským podnikatelům, veřejnosti a všem zájemcům o problematiku. V dopoledním bloku se lektor PhDr. Oldřich Čepelka bude věnovat otázkám zapojování veřejnosti do plánovacích a rozhodovacích procesů. Odpoledne povede seminář MUDr. Tomáš Hájek a na programu je například problematika nevyužívaných kostelů, evidence, financování a prodej památek a aktuální právní úprava. Závazné přihlášky lze zasílat do 5. března.

Seminář zaměřený na strategické plánování rozvoje venkova se uskuteční ve Vile Čerych. Podtématem setkání je Tvorba aktivního partnerství na venkově. Lektorkou semináře bude RNDr. Blažena Hušková, důraz bude kladen zejména na praktické využití. Závazné přihlášky organizátoři přijímají do 8. března. **maš**

Vzděláváním k rozvoji venkova Královéhradeckého kraje

Spolek pro obnovu venkova Královéhradeckého kraje, Centrum rozvoje Česká Skalice a Místní akční skupina Nad Orlicí Vás srdečně zvou na seminář k projektu „Vzděláváním k rozvoji venkova Královéhradeckého kraje“

„OBCE V PROCESU ROZVOJE II“

kteří proběhne v úterý 10. 3. 2009 ve Venkovském školícím středisku INEX-SDA v Kosteckých Horkách (bývalá škola)

Program:

8:15 – 8:30	prezence účastníků
8:30 – 12:00	Zapojování veřejnosti do plánovacích a rozhodovacích procesů – příklady a návody pro využití v praxi
12:00 – 13:00	oběd
13:00 – 17:00	Památková péče a zákony s ní související - problematika nevyužívaných kostelů - evidence, financování a prodej památek - základní pojmy (památková zóna vs. památková rezervace) - aktuální právní úprava

Seminář je určen pro představitele obcí do 2 000 obyvatel, organizací a spolkům působícím na venkově, venkovským podnikatelům a veřejnosti i dalším zájemcům o tuto problematiku. Program je pouze orientační.

Lektor: dopolední blok – PhDr. Oldřich Čepelka
odpolední blok – MUDr. Tomáš Hájek Dr.

Závazné přihlášky přijímáme do 5. března 2009 na adresu: jiri.kmonicek@vilacerych.cz, faxem na číslo: +420 491 451 116, případně poštou na adresu: Centrum rozvoje Česká Skalice, Křenkova 477, 552 03 Česká Skalice

Pro případné další informace se obraťte na Jiřího Kmonička, +420 607 966 379.

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí.

Vzděláváním k rozvoji venkova Královéhradeckého kraje

Spolek pro obnovu venkova Královéhradeckého kraje, Centrum rozvoje Česká Skalice a Místní akční skupina Nad Orlicí Vás srdečně zvou na seminář k projektu „Vzděláváním k rozvoji venkova Královéhradeckého kraje“

„STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ ROZVOJE VENKOVA“

kteří proběhne ve čtvrtek 12. 3. 2009 ve Vile Čerych v České Skalici (Křenkova 477)

Program:

8:15 – 8:30	prezence účastníků
8:30 – 12:30	Strategické plánování
12:30 – 13:30	oběd
13:30 – 17:30	Trvale udržitelný rozvoj a Místní agenda 21

Podtématem obou bloků je Tvorba aktivního partnerství na venkově.

Seminář je určen pro představitele obcí do 2 000 obyvatel, organizací a spolkům působícím na venkově, venkovským podnikatelům a veřejnosti i dalším zájemcům o tuto problematiku. Důraz bude kladen především na použití v praxi. Program je pouze orientační.

Lektorka: RNDr. Blažena Hušková

Závazné přihlášky přijímáme do 8. března 2009 na adresu: jiri.kmonicek@vilacerych.cz, faxem na číslo: +420 491 451 116, případně poštou na adresu: Centrum rozvoje Česká Skalice, Křenkova 477, 552 03 Česká Skalice

Pro případné další informace se obraťte na Jiřího Kmonička, +420 607 966 379.

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí.

OHLASY

V minulém čísle Zpravodaje jsme zveřejnili Desatero pro kraje – návrh programu Spolku pro obnovu venkova 2009–2011. Nyní zveřejňujeme ohlasy, které do redakce dorazily.

Vážená redakce.

Po přečtení desatera od pana architekta Floriana ve čtvrtém bodě Rodina a tradice určitě chybí, podle mého názoru, velmi podstatná zmínka o naše dříve narozené spoluobčany. Jsme velmi malá obec s 280 ti obyvateli. Přesto v letošním roce zahájíme rekonstrukci RD na DPS pro pět občanů. Život na vesnici se změnil jak svým vzhledem, tak způsobem života skoro k nepoznání. Možná jsem úplně vedle, ale mladí lidé, kteří už v obci nežijí, mohou těžko svým dříve narozeným rodičům pomoci. Bude to pravděpodobně alespoň v některých případech ležet na bedrech obce. Postupně poznáváme, že stát rok od roku přenáší problémy na obce. Takže náš Spolek by měl počítat s předstihem a problémem stárí se zabývat. Dožít v rodné obci je snem určitě každého z nás.

Bazal, obec Želetice

ODPOVĚĎ

Vážený pane starosto,

moc si vážíme Vaší připomínky. Na péči o staré lidi jsme však nezapomněli – text bodu 4, Spolkem pro obnovu venkova ČR schváleného „Desatera“ (ke stažení na www.s pov.org v rubrice „Aktuality“) zní:

4. Rodina a tradice

Spolek očekává krajskou podporu také v oblasti rodinné politiky, prohlubování povědomí pospolitosti a aktivní účasti obyvatel na místních a regionálních tradicích. I když hlavní tíha tohoto úkolu spočívá na obcích, nelze se při realizaci řady konkrétních akcí nebo opatření, zejména v **sociální oblasti**, obejít bez porozumění a vstřícnosti krajů.

Spolek přivítá každou podporu krajů, týkající se projektů pro děti a mládež a venkovských školských zařízení. Tam, kde dosud taková forma podpory neexistuje nebo je málo rozvinutá, nabídneme vhodné formy a příklady úspěšných projektů.“

Tučně je v tomto výňatku vyznačena sociální oblast, ve které je určitě péče o staré spoluobčany na prvním místě. Rádi bychom ji viděli v kontextu rodinné politiky. Dnes děti na své povinnosti k rodičům jaksi zapomínají – je to i otázka výchovy a morálky – a je diskutovatelné, jestli to má za ně řešit stát. Když dnes kraje rozhodují o velkých nemocnicích, neměly by s pomocí i při řešení těchto otázek být na řadě právě kraje, kterým je „Desatero“ určeno?

To neznamená, že tato problematika nemá být předmětem zájmu obce – naopak!!! Jsme si samozřejmě vědomi, že často děti odcházejí z vesnice a mnohde zůstane péče o staré spoluobčany jen na bedrech obce (nemají-li se přesunout někam do nového neznámého a často „kasárenského“ domova důchodců). Bohužel je reálné nebezpečí, že „vyšší“ kraje a stát (mají-li se na řešení podílet), budou preferovat spíše velké domovy než jednoduchá a přívětivá řešení v obcích. Někdy staří lidé ani děti nemají. Pak je řešením v podmínkách vesnice několik bytů s pečovatelskou službou, na jejichž realizaci jste se i Vy zaměřili. Vybudovaná kapacita může „nabalit“ možnost společného stravování seniorů a zřízení denního stacionáře a zájem pro další terénní služby pro ostatní obyvatele obce.

Podobný postup s úspěchem volila již řada obcí. Spolek se bude na Vámi naznačené téma ve své činnosti zaměřovat, uvítáme Vaše zkušenosti a názory, které budeme rádi publikovat v diskusi k tomuto tématu, kterou ve Zpravodaji Spolku rádi otevřeme.

Osobnosti obnovy venkova

V minulém čísle Zpravodaje jsme avizovali resumé textu urbanisty a architekta Prof. Ing. arch. Miroslava Bašeho, dlouholetého místopředsedy Spolku pro obnovu venkova ČR z loňské publikace Spolku „Soutěž Vesnice roku v Programu obnovy venkova“. Namísto toho nabízíme nyní text, poprvé publikovaný v knížce *Dnešek a zítřek Vesnice roku – soutěže pro rozvoj venkova Královéhradeckého kraje*.

Miroslav Baše

NAŠE DOBA

Proč hovořit úvodem o současné době? Patrně proto, že soutěž, ve které by všechny venkovské obce byly rády úspěšné, je o této době. Vesnice roku 2000, 2006 nebo 2007 má být o dnešní vesnici, o dnešním venkově. Nejde o vesnici roku 2100. Stejně tomu bude i v letech příštích. Přesto můžeme říci, že jednotlivá léta jsou určitým zastavením na delší cestě – k budoucí vesnici. Můžeme z dosavadních ročníků usuzovat, kam se vesnice ubírá? Není to lehké, nicméně pokusme se o to.

Přesto se nevyhneme mnoha otázkám. Prožíváme dramatické změny v celé společnosti. Jsou to změny, které hýbou světem kolem nás (globalizace, vstup ČR do Evropské Unie), ale také změny, kterými jsme se chtěli vymanit a kterými se stále vymaňujeme z dlouhodobě jiné orientace, než si většina z nás, žijících, přála, ať jsme, podle věku, tyto představy znali z vyprávění, nebo alespoň krátkodobě z vlastní zkušenosti.

SVĚT ZMĚN

Svět se mění. Značně, rychle. Ustálené věci ztrácejí půdu pod nohama, mnoho věcí a vztahů dříve dlouhodobě jistých, končí. „Dnes“ trvá krátce. Hybnost světa ve vědě, technice, v kultuře je nevidaná. Lidská mysl nestačí registrovat vše, s čím se v životě setkává. Nestačíme zažít, nestačíme absorbovat všechno, s čím se setkáváme, nebo potykáme. Možností je nebyvale mnoho. Můžeme cestovat po celém světě, ať fyzicky, nebo virtuálně, pomocí internetu. „Sortiment“ života má bohatý rejstřík.

Mění se svět jako celek, ale méně se i místa důvěrně známa, místa, která v souhrnu tvoří náš domov. Známe ještě tento pojem, není to již také jen historie? Někdo změny hodnotí jako úspěchy, jiný je považuje za ztráty. Kde je pravda?

ROZVOJ – NEBO OBNOVA?

V propozicích k soutěži „Vesnice roku“ se hovoří o „rozvoji venkova“ a o „obnově vesnic“. Jinde slyšíme o strategii „rozvoje venkova“, jindy přemýšlíme o náplni „Programu obnovy venkova“. Zdálnivě protikladné směry, užívané současně. Ve skutečnosti nic tak nového: svět chce pokračovat novými cestami a současně chce dbát na tradice. Někdo upřednostňuje to, jiný ono. Je důležité, kam směřujeme?

Takto napsané věty nemají vyvolat pocit indiferentnosti, netečnosti nebo lhostejnosti. Určitě to tak není, jen tím vším prostupuje ta společná nejistota, na druhé straně často citovaná „pluralita názorů“. V této pohnuté době to mohou být i rozdíly generací. Vždy se hůře plánuje, není-li v itineráři nic fixního, o co se lze opřít.

CO V NAŠICH VESNICÍCH OBNOVOVAT

Kolik z našich vesnic zůstává vesnicemi zemědělskými? Jen necelých 20%. Proč tomu tak je? V zemědělství ubylo a dále ubývá pracovních příležitostí. Většinou jsou lidé z venkova nuceni hledat si jiná zaměstnání, než v zemědělství a to většinou jinde. Dojíždějí. Jsou v denním styku s městy, města ovlivňují jejich životní způsob, stále více přejímají „městský“, nebo chcete-li, „urbánní“ způsob života. Je to život volnější, lidé nejsou uvázaní k půdě a ke

zvířatům, ale jsou vázání jinde a jinak. Domy na venkově se proměňují nejen přičiněním poměšťovaných venkovanů, ale také přílivem městských lidí na venkov. Co za této situace obnovovat?

Určitým předvojem alternativy „obnovy“ byli chalupáři, kteří byli romantičtější, než dnešní osidlenci. Na vesnicích nehledali, alespoň většinou, obživu. Lze ale říci, že se venkov stal důležitou součástí jejich existence. Ti, kdo se dnes stěhují na venkov jsou pragmatičtější, méně romantičtí. Je vesnice, místo jejich trvalého pobytu, také součástí jejich existence?

Vesnice mezitím ztratily mnohé ze své soběstačnosti. Tržní ekonomika nedovoluje provozovat řadu dřívějších zařízení: malotřídní školu, školku, hostinec, poštu, obchůdek – koloniál, některá řemesla, kostelík s farou a farářem, atp. Konzumní společnost a lepší příjmy postihly chov drobného zvířectva, včelaře, holubaře, předpisy omezily zabíjačky. Nedostává se času, lidé zvyšují nároky.

Existuje mnoho vesnic, kde se mnohé obnovilo. Když ne z uvedených zařízení, tedy ze zvyků. Je to hlavně Morava, která si nedala své kulturní tradice vzít ani v těch obtížných dobách. Někde se opět hraje divadlo, pořádají se bály, sadaři štěpují obnovené sady, podél ulic ošetřují babičky své předzahrádky. Někde se stále pečou koláče, chodí masopustní průvody, vynáší se Morana, stavějí se májky. Někde ne. Někde téměř nic...

Říká se, že to záleží na lidech. Že někdy stačí silná osobnost, která dovede ostatní přesvědčit. Strhne je svým příkladem. Na vše je méně času. Za těchto podmínek musí lidé projevit více vůle, zlomit neúspěšný čas...

ČÍM JE VESNICE ROKU

Vraťme se k naší soutěži Vesnice roku. Soutěžní komise či poroty posuzují, co vše ty které vesnice podnikly, co vše je dovedlo k takovému „zdaru“, že byly vybrány v regionech, nebo nakonec v republice, jako nejlepší, jako příkladné. Nebudou to třeba ani regenerované domy kolem návsi, podél ulice, na to vše se často nedostává peněz. Bude to hlavně usilovná činnost, snaha vzdorovat mnoha nepříznivým podmínkám, udržet se, obnovit, co téměř zaniklo nebo bylo před zánikem... péče o ta semínka, aby nezahynula. Někdy odměna za východiska, kudy a kam dál.

Je náročné žít na venkově, ještě náročnější je venkovskou obec vést. Zatím nebyla řeč o komunitě na venkově, která není úplná, ve které chybí děti a kde je mnoho starých, často ne příliš zdravých lidí. Vesnice jsou dnes na okraji dění. Jejich partnerský úkol vůči městům, obživu, není tak výrazný, jak by si zasloužil. Není ztotožněn s venkovem, s vesnicí. Venkov je spíše místem zotavení, ale každého z nás, osobně, soukromě, pokud nehovoříme o venkovu žádoucích sportovních středisek, masového ubytování a zábavy. Běžná vesnice zápasí s denními starostmi. Kde najít peníze na protahování silnic v zimě, kde najít prostředky na vodovod, plyn, kanalizaci. To jsou volební starosti starostů. Je to trend, nikdo by bez těchto atributů o vesnici nechtěl vůbec slyšet. Vesnice zvažují, co dříve, co počká. Peněz se nedostává. Podnikatelům se na venkov většinou nechce. Lidé z měst nedůvěřují venkovským školám. Jsou obavy z velkých vzdáleností v případě potřeby sanitky.

JAK VELKÝ ROZVOJ

Do takových situací přicházejí nabídky rozšiřovat vesnice o soubory nových rodinných domů. V této souvislosti se vžil pojem „podnikatelské baroko“. Rodinný dům je dnes podporovaný a propagovaný způsob bydlení, bez ohledu na důsledky, které způsobuje. Tento „rozvoj“ často nespravedlivě zastiňuje potenciál, příležitosti venkovských stavení, která představuje jejich rozvržení, kapacity, možnosti k podnikání, atp.

Lidé, takto přicházející na venkov, omezují často svůj zájem jen na svou parcelu, nejsou ekonomicky ani sociálně vázání na širší okolí. Krajina je již neživí. Dříve v ní trávil více času, než pod střechou. Je velmi sympatické, když titulem „Vesnice roku“ je poctěno sídlo, které se rozprostírá uprostřed krásné, kultivované krajiny, která je krajinou kultivovanou. Jak k tomu dochází? Proč někde ano, jinde ne?

Pro vesnice bylo typické, že byly jen malou součástí svých katastrů, svých „úživných“ prostorů, kde se rodila úroda. Jak obnovit tento mizející existenční vztah, třeba v podobě jiných vazeb, třeba kulturních? Lidé z měst, především chalupáři, ale i někdejší trampové, krajánci, skauti, atd., věděli, že toto na venkově hledají – a našli, nebo nacházeli.

Je to otázka vztahu, citěného, budovaného od dětství, nebo objevovaného v dospělosti, potřebného, stále oživovaného, obnovovaného.

SPĚCH A ZASTAVENÍ SE

Lze spojit uspěchané existenční starosti s tímto rytmem, který byl a je odvozován od koloběhu v přírodě, spolu s pěstováním kultury, porozumění, zážitků, kvality?

Obnovené příběhy

Existuje mnoho cest, jak obnovovat ztracená spojení. Navazovat příběhy, násilně přerušené, nebo zapomenuté. Oživovat místa, která ztratila svá jména. Připomínat děje, svázané s místy. Znovu polidštit místa, která nám připadají fádni, kde potřebujeme překladatele, nebo zprostředkovatele, protože jsme ztratili cit pro přírodu, kterou málo potkáváme. Proto naopak můžeme sledovat nepořádek, nezajem, černé skládky, vyvezené nepotřebné věci, zraněné stromy.

Vesnice byla a je uprostřed přírody. Tady, mezi stromy, je více slyšet. Každý příběh zde byl více viditelný, vesnice znamenala sousedství, lidé žili společný úděl. Dnes je každý odjinud a každý jinak mří.

My všichni, kteří žijeme ve městě, i venkované, kteří do města denně dojíždějí, ztrácíme kontakt na ty síly venkova, které nepěstujeme. Přesto víme, že venkov potřebujeme. Ti, co tam jen přespávají, se přece jen stále dotýkají něčeho, čemu už přestávají rozumět. Jsou ale lidé, stále ve styku s přírodou, kteří to důležité stále vědí: hajní, lidé kolem ryb a rybníků, básníci, malíři, muzikanti, prostí lidé, kteří tiše rozumějí.

K čemu tyto řádky

Řádky to jsou nepraktické. Vy přece víte, že více utřítíte za pole, které se stane na dlouho, ne-li natrvalo, stavebním pozemkem. Pokryje jej lhostejná stavba, možná s lhostejnými lidmi. Nemohou za to, nikdo je nevychoval – pro venkov. Jen reklama řekla, že tam bude zdravý vzduch. A to je na „Vesnici roku“ málo.

Publikované soubory textů:

Stavba pro venkov – 1995, 1996, 1997, 1998, 1999

Kvalita zástavby a staveb na venkově

Krajina, paměť, útěcha a osud

Budoucnost venkova

Krajina domova v době rozpadu města a přeměny venkova

Suburbanizace pražského okolí: dopady na sociální prostředí a krajinu (studie pro Středočeský kraj s RNDr. Václavem Cílkem) – 2006

(V příštím čísle Ing. Ivan Dejmal)

Připravil Jf

Architekt Miroslav Baše – „bojovník“ za obnovu venkova – získá in memoriam významné ocenění od komory architektů

Mezinárodně uznávaný architekt, urbanista a teoretik architektury Miroslav Baše dostane in memoriam poctu České komory architektů (ČKA) za rok 2008. Baše byl specialistou na památkovou péči, územní plánování a venkovská osídlení. Patřil ke klíčovým odborníkům, kteří se zabývali historickým a krajinným urbanismem a jako místopředseda Spolku pro obnovu venkova ČR (SPOV) prosazoval myšlenku programu obnovy venkova.

Ceremoniál předání ceny se tradičně uskuteční v březnu, kdy Bašemu také komora uspořádá výstavu v Galerii Jaroslava Fragnera v Praze. Miroslav Baše zemřel v únoru loňského roku v 74 letech.

Pocta České komory architektů je určena významné osobnosti, která se svou prací a přístupem výrazně zapsala do moderní historie české architektury. Podle poroty byl Miroslav Baše nekonform-

ní osobností, mužem jasného názoru a pevného postoje, který přesahoval svým rozhledem a svými zájmy obor architektury a urbanismu a jeho přesvědčení o přednosti věcí veřejných před osobními zájmy ho dovedlo k trvalé společenské aktivitě.

Baše vystudoval Fakultu architektury ČVUT, postgraduálně studoval na Wayne State University v Detroitu. Prošel několika projektovými kancelářemi a od roku 1968 pracoval ve Státním ústavu pro rekonstrukce památkových měst a objektů (SÚRPMO) v Praze, kde od října 1988 vedl projektový závod pro urbanismus a průzkumy.

Více než dvacetileté působení v tomto ústavu nasměrovalo jeho aktivity k památkové péči a územnímu plánování, angažoval se také v urbanismu venkovských osídlení. Zpracoval mnoho územních plánů a řadu urbanistických programů včetně programu pro obnovu venkova pro Výzkumný ústav výstavby a architektury, uvedl do života kvalitní urbanistické projekty, některé z nich také v pozapomenutých koutech Sudet. Byl jedním z prvních odborníků v oblasti architektury a urbanismu, kteří veřejně ocenili iniciativu Zmizelé Sudety. Mezi svými kolegy proslul jako velice vzdělaný, kultivovaný a vyrovnaný člověk.

Miroslav Baše byl ve dvou dekadách na přelomu 21. století rovněž aktivní ve Spolku pro obnovu venkova. Jako jeho dlouholetý místopředseda propagoval myšlenku vrátit venkovu jako celku jeho identitu a podporovat jeho trvale udržitelný rozvoj. V jednom z rozhovorů s novináři vysvětlil, že v západní Evropě se program obnovy venkova začal rozvíjet už začátkem sedmdesátých let minulého století a dnes patří k prioritám Evropské unie. „Nejde ale o návrat do minulosti, ale o regeneraci venkova jako ekosociálního systému,“ uvedl pro Český rozhlas. Profesor Miroslav Baše řekl, že Česko se v tomto ohledu oproti západoevropským zemím, ale i třeba oproti Polsku či Maďarsku, vyznačuje jednou zvláštností. „Náš venkov dostal v minulém období několik velkých úderů. U nás to asi probíhalo nejradikálněji, že jsme z těch svobodných hospodářů, farmářů udělali zaměstnance. Kolektivizace tak založila na venkově určitý směr, který v Evropě nemá obdoby. Když říkáme obnova venkova, tak bychom rádi obnovili něco z venkova, který je, řekněme evropský, nebo středoevropský. Ten náš venkov dnes poněkud ztratil orientaci. Někde se dokonce pokračuje ve velkovýrobě, která je spíše jevem srovnatelným s velkými pláňmi ve Spojených státech. Ale pro středoevropský prostor je přece jen typičtější jiný ráz krajiny. Není to jenom věc estetiky. Jde také o ekologii, protože v těch nezměrných lánech nemohou vegetovat různé tvory, ani flora. Proto to slovo obnova.“

Jindy, pro časopis Respekt, vyjádřil svůj pohled na venkov těmito slovy: „Sotva se vesnice, města a celá zdejší krajina začaly vzpamatovávat z komunistické devastace, postihla je neblahá nemoc. Dorazila k nám ze severní Ameriky a západní Evropy, které zachvátila už před půl stoletím. Řeč je o nenasytém požívání volné krajiny městem a o přeměně příměstských vesnic v beztvorá předměstí bez ducha, identity a fungujících sociálních vazeb.“

Baše se jako autor studentské soutěže Stavba pro venkov pokoušel „uvést v život“ ideovou platformu obnovy venkova, jak uvádějí publikace, po odborné i lidské stránce.

Miroslav Baše se rovněž podílel pro OSN na plánu regionálního rozvoje Karáčí v Pákistánu i Kolomba na Srí Lance nebo na vypracování koncepce centra Kuvajtu, kde působil tři roky.

Za nejdůležitější Bašeho práci považuje Česká komora architektů Územní prognózu pražské památkové rezervace (1980) a studii o pražském historickém jádru pro EU i další práce týkající se vývoje centra Prahy.

Baše organizoval množství odborných seminářů v ČR i v zahraničí, přednášel, publikoval odborné texty nejen v českých médiích. Působil jako pedagog na FA ČVUT v Praze, v roce 1993 se stal vedoucím ústavu urbanismu a v dubnu 2001 profesorem. Čtyři roky byl členem Národního komitétu ICOMOS (Mezinárodní rada památek a sídel). Úzce spolupracoval s ČKA a byl členem její pracovní skupiny pro památkovou péči.

šum

Zdroje: ČTK, Český rozhlas

Sněmovna podpořila vyšší poplatky za zábor zemědělské půdy

Poslanecká sněmovna podpořila vládní novelu, která zvyšuje ochranu zemědělského půdního fondu. Zvyšuje také poplatky za zábor zemědělské půdy, a to až na milion korun za hektar nejkvalitnější zemědělské půdy. Také přesněji vymezuje povinnosti vlastníka nebo nájemce zemědělské půdy a určuje jeho povinnosti při ochraně půdy proti erozi. Předlohou se nyní budou zabývat sněmovní výbory.

„Předkládaná novela má vlastně za cíl posílit mechanismy ochrany půdy jako velmi významné složky životního prostředí,“ řekl ministr životního prostředí Martin Bursík. Novela také zavádí registr informací o půdě, který povede ministerstvo zemědělství.

Novela také zvyšuje poplatky za zábor zemědělské půdy a její vynětí ze zemědělského půdního fondu. Bursík zdůraznil, že tyto poplatky byly stanoveny před 20 lety, neodpovídají dnešnímu stavu a ve srovnání s okolními státy EU jsou extrémně nízké.

To podle Bursíka vede k tomu, že se investoři vyplácí stavět na zelené louce a nikoli ve starých zastavěných průmyslových areálech. Nyní se podle něj platí za hektar půdy nejvyšší kvality 120.000 korun. „Což samozřejmě vůbec není adekvátní té hodnotě půdy,“ podotkl.

U půdy nejvyšší bonity by se měl poplatek zvýšit až k jednomu milionu korun za hektar. Za půdu nejnižší bonity by se měl poplatek zvýšit třikrát. To má vést investory k tomu, aby dávali přednost horší půdě, dodal Bursík.

ČTK

Dřívější vrácení „přeplatků“ na DPH už od příštího týdne

Ministerstvo financí vydalo pokyn daňové správě, aby od příštího týdne začala s dřívějším vrácením nadměrných odpočtů DPH. V případě, že bude žádost podána elektronicky a finanční úřad nebude mít pochybnosti o správnosti údajů v daňovém přiznání, zkrátí se lhůta vrácení z 30 na 15 dní.

„Jedná se o významný nástroj podpory podnikatelů a podniků, který jim umožní dřívější přístup k hotovostním prostředkům,“ uvedl ministr financí Miroslav Kalousek. „Podpoříme tím také větší využívání elektronické komunikace s úřady,“ dodal ministr.

Česká daňová správa změnila technické řešení podávání daňového přiznání u daně z přidané hodnoty prostřednictvím internetu. Zatímco v minulosti bylo nutné do počítače uživatele nainstalovat potřebnou aplikaci, nyní dochází ke zpracování daňového přiznání u daně z přidané hodnoty na serveru ministerstva financí, což výrazně snižuje technické nároky na počítač uživatele a umožňuje rychlejší zpracování zadávaných údajů.

Elektronické daňové přiznání je možno podat: https://adisepo.mfcr.cz/adistc/adis/idpr_epo2/uvod/vstup_expert.faces

Ondřej Jakob, tiskový mluvčí MF ČR

„Chodníková novela“ za třicet miliard korun?

Spaz měst a obcí ČR (SMO) nesouhlasí s novelou zákona o pozemních komunikacích, kterou minulý týden schválila Poslanecká sněmovna. Novela přesouvá odpovědnost za stav komunikací z vlastníka přílehlé nemovitosti na vlastníka komunikace, jímž jsou ve většině případů obce. SMO ČR se proto obává zvyšování výdajů obecních rozpočtů. Apeloval na zrušení novely chce SMO ČR jak u senátorů, tak u prezidenta republiky.

Navrhovatelem této novely, známé i jako »chodníková«, byl už v létě roku 2007 senátor, primátor Teplic Jaroslav Kubera. Senát návrh této novely schválil už 6. 12. 2007, a to 43 hlasy při účasti 51 senátorů. Nikdo nebyl proti, osm senátorů se zdrželo hlasování.

Poté byl návrh novely zákona postoupen Poslanecké sněmovně. Přestože SMO ČR se letos počátkem února písemně obrátil na všechny poslankyně a poslance a požádal je o vyslovení nesouhlasu s návrhem novely, zákonodárci jeho apel nevyšly a ze 190 přítomných členů dolní parlamentní komory se pro návrh novely vyslovilo 115 poslanců, 32 bylo proti.

Nyní putuje Poslaneckou sněmovnou schválený návrh znovu do Senátu, který by jej měl projednat do konce letošního března. Pokud návrh už schválený Poslaneckou sněmovnou projde i tam, bude jej čekat již pouze podpis prezidenta republiky. Nebude-li schválen, bude vrácen zpět Poslanecké sněmovně k dalšímu projednání. Vzhledem k tomu, že po loňských podzimních senátních volbách se v horní parlamentní komoře poněkud přeskupilo její politické složení, mnozí starostové doufají, že tentokrát návrh novely u senátorů nemusí uspět.

Předseda SMO ČR Oldřich Vlasák připomíná, že novela by pro municipální sféru přinesla především nemalé zvýšení nákladů. »Například v Praze budou chybět více než tři miliardy korun na zajištění odpovídající techniky a personálu na odklizení sněhu,« vysvětlil Oldřich Vlasák a dodal, »v celé České republice tak rázem schází asi třicet miliard korun v situaci, kdy mnoho měst a obcí nemá vyřešené například záležitosti kolem modernizací vodohospodářských zařízení, ke kterým se náš stát zavázal Evropské unii.«

Kontroverzní novela přesouvá na obce odpovědnost za schůdnost chodníků, a tím i za případná zranění lidí, která vzniknou z důvodu jejich špatného stavu. Výkonný místopředseda SMO ČR Jaromír Jech kromě toho připomíná, že schválení novely by bylo nyní přinejmenším špatně načasované, neboť města a obce se kvůli krizi potýkají s poklesem svých příjmů.

Senátor Jaroslav Kubera však oponuje tím, že návrh novely vůbec o úklidu chodníků nehovoří a pouze říká, že kdo vlastní, je také odpovědný a odpovídá za to, co vlastní. Na námitky, že obce nebudou mít peníze ani kapacity například na úklid sněhu na chodnících a nezávládnou podobnou kalamitní situaci, jaká panuje nyní, v Poslanecké sněmovně připomněl, že od 1. 7. ti, kteří pobírají dávky v hmotné nouzi, budou v podstatě povinni odpracovat pro obce 20 hodin, aby dávky dostali. To by podle jeho názoru měla být odpověď i všem těm, kdo se obávají, jak si s udržováním chodníků poradí, kdyby jím navržená novela zákona vstoupila v účinnost.

Zdroj: Moderní obec, 4/2009 (25. 2. 2009)

Čeští odborníci se podíleli na vzniku manuálu Animace místních partnerství na venkově

Zkušení školitelé z oblasti rozvoje venkova z pěti zemí se podíleli na vzniku manuálu „Animace místních partnerství na venkově – praktický průvodce“. Vznikl v loňském roce i za účasti Centra pro komunitní práci Střední Morava v rámci projektu TEPA, který reagoval na urgentní požadavek po místních animátorech. Místní animátoři jsou osoby, které mohou hrát klíčovou roli v tvorbě místních partnerství, mobilizaci komunit a nacházení řešení místních problémů. Zároveň jim mohou pomáhat profitovat z evropských fondů. Role místního animátora je vysoce komplexní a vyžaduje různé sociální dovednosti.

Projekt TEPA vytváří osnovy pro školitele místních animátorů v pěti nových členských státech Evropské unie. Jsou jimi Slovensko, Česká republika, Polsko, Maďarsko a Slovinsko. Projekt je realizován osmi partnery: ze Slovenska – Slovenský vidiecky parlament (VIPA) vedoucí konsorcia; z České republiky – Centrum pro komunitní práci střední Morava (CpKP); z Polska – Fond spolupráce (FFW), Polské venkovské fórum (FAOW) a Polská nadace Partnerství (FPS); z Maďarska – Středoevropská informační síť místního rozvoje (CELODIN); ze Slovinska – Slovinská síť rozvoje venkova (SRDN) a ze Švédska – Švédská federace venkovského hospodářství a zemědělských společností (HUSH), která je zodpovědná za hodnocení projektu.

Důležitou částí ve vytváření školicích materiálů je tvorba manuálu – praktického průvodce pro lidi, kteří by chtěli animovat své místní komunity a přispět k vytvoření venkovského partnerství. Školicí materiály budou doplněny výukovým DVD, které prezentuje příklady dobré praxe z místních partnerství z pěti zemí. Spolupráce mezi partnery projektu a mezinárodní školení také přispějí k vytvoření mezinárodní sítě animátorů partnerství.

Manuál byl napsán mezinárodním týmem expertů – zkušenými školiteli, kteří jsou obeznámeni nejen s principy místního rozvoje (jako tvorba partnerství, strategické plánování a management zdrojů), ale také se specifickými potřebami venkovských komunit a středoevropským kontextem venkovských oblastí. Kniha je určena primárně jako doplňkový materiál pro účastníky pilotních školení. Nicméně může být použita i samostatně – jako zdroj nápadů pro kohokoli, kdo má zájem začít aktivity ve svém venkovském regionu a hledá odpovědi na otázky typu: „Proč je důležité mít partnerství?“, „K čemu je strategické plánování?“ nebo „Jak zorganizovat setkání na vesnici?“

maš

Více informací na <http://www.partnershipanimators.eu/>

Obce se mohou hlásit do soutěže Město stromů

Již počtvrté vyhlašuje Nadace Partnerství spolu s městem Strakonice soutěž o titul Město stromů. Vítězné město získá finanční prémii 50.000 korun od hlavního partnera soutěže, společnosti Tetra Pak, dále roční asistenci Nadace Partnerství a především prestižní titul spojený s možností přihlásit se do soutěže „evropských kvetoucích měst“ – Entente Florale Europe.

Přihlášku do soutěže Město stromů mohou zaslat všechny obce na území ČR o minimální velikosti III. typu (tj. obce s rozšířenou působností) až do 5. června 2009. „Odborná porota posoudí všechny došlé přihlášky a vítěz bude vyhlášen na začátku července 2009. Po dobu jednoho roku – od října 2009 do října 2010 – pak bude ve vítězném městě probíhat celá řada aktivit s tematikou stromů. Tuto kampaň zahájí převzetí symbolického žezla od Krnova, současného Města stromů. Předání žezla tradičně probíhá 20. října, symbolicky je tak spojeno s oslavou Dne stromů v ČR,“ uvedla Hana Zuchnická z Nadace Partnerství. Bližší informace spolu s přihláškou najdete na www.stromzivota.cz/mestostromu.

Cílem soutěže je zvyšování zájmu občanů o životní prostředí města, ve kterém žijí. V rámci celoroční kampaně probíhají aktivity motivující širokou veřejnost zapojit se aktivně do ochrany přírody, zkvalitňování životního prostředí a veřejného života vůbec. Neméně důležité je zlepšování vztahů mezi členy místní komunity. „Zkušenost nám ukazuje, že aktivita města jako celku vždy závisí nejvíce na iniciativě jednotlivců, kteří chtějí své okolí spoluutvářet a kteří mají zájem o to, aby se ve městě dobře žilo,“ říká zástupkyně společnosti Tetra Pak Hana Zmítková.

V říjnu 2008 převzal štafetu severomoravský Krnov. Během čtyř měsíců Krnovští uspořádali pět přednášek a besed, dvě výstavy a vyhlásili dvě soutěže. Akce doposud navštívily téměř dvě tisícovky lidí. „Podařilo se nám zapojit do kampaně široké spektrum občanů různých věkových kategorií. Od škol, městských zájmových skupin až po neziskové organizace. Díky kampani komunikace mezi námi ještě zintenzivněla,“ shrnuje prozatímní zkušenosti koordinátorka kampaně Jana Váagnerová. V lednu město navíc využilo příležitosti a přihlásilo se do evropské soutěže rozvoje sídel Entente Florale Europe. To, jak si Krnov vede v oblasti životního prostředí, rozvoje obce a v komunikaci s lidmi, posoudí odborná porota

Foto: Zdravé město Kroměříž

začátkem srpna. Krnovští chtějí pokračovat v kampani uspořádáním dalších třiceti pestrých akcí – mezi nimi i ekovychovných programů pro mateřské a základní školy či dokončení naučné stezky. Za cíl si dali také výsadbu více než 1 000 stromků v centru a okolí a již nyní jich vysázeli přes 800.

Zdroj: Nadace Partnerství

V České republice přibývá ekofarem, jejich počet se blíží 2000

V České republice se zvyšuje počet ekofarem. Z aktuálních statistických údajů vyplývá, že na konci loňského roku se jejich počet přiblížil ke dvěma tisícům. Je to o 600 farem více než o rok dříve. Zemědělci ekologicky hospodaří na výměře téměř 350.000 hektarů. Podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy tak již přesáhl osm procent.

„Na konci prosince 2008 hospodařilo v České republice ekologicky 1 946 zemědělských podniků, a to představuje meziroční nárůst 48 procent. Počet výrobců biopotravin se zvýšil z loňských 253 na 422, což znamená nárůst o 66 procent,“ uvedl mluvčí ministerstva zemědělství Petr Vorlíček. Výměra orné půdy se zvýšila o pětinu.

„Spotřebitelé jsou již dostatečně informovaní o přednostech biopotravin a stále více jich biopotraviny kupuje“, vysvětlil důvody nárůstu ministr zemědělství Petr Gandalovič.

Biopotraviny již nejsou pro spotřebitele žádnou výjimečností. V současné době je zná 98 procent spotřebitelů a 39 procent spotřebitelů biopotraviny nakupuje. Zhruba 14 procent z nich si biopotraviny pořizuje pravidelně, alespoň jednou týdně. Národní logo BIO, kterým jsou biopotraviny označeny, se již dostalo do povědomí více než poloviny spotřebitelů.

maš

	31. 12. 2007	31. 12. 2008	Nárůst za leden až říjen 2008	Nárůst (%)
Počet výrobců biopotravin	253	422	169	70
Počet ekofarem	1318	1 946	628	50
Výměra zemědělské půdy v ekologickém zemědělství (ha)	312 890	341 632	28 742	10
Podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy (%)	7,35	8,04	0,69	10
Výměra orné půdy (ha)	29 505	35 178	5 673	20
Výměra trvalých travních porostů (ha)	257 899	281 596	23 697	10
Výměra trvalých kultur (sady) (ha)	1 625	2 764	1 139	70
Výměra trvalých kultur (vinice) (ha)	245	341	96	40
Ostatní plochy (ha)	23 616	21 753	-1863	-8

Volte skutečně českou biopotravinu roku 2009

PRO-BIO LIGA spouští třetí ročník spotřebitelského hlasování o ČESKÉ BIO – nejoblíbenější biopotravinu vyrobenou z českých surovin. Vyhlášení vítězných výrobků proběhne tradičně v rámci mezinárodního veletrhu Biostyl 2009. Partnerem soutěže je společnost INCHEBA Praha a mediálním partnerem časopis Apetit.

Soutěž navazuje na předchozí ročníky spotřebitelské soutěže Nejoblíbenější česká biopotravina roku (2008, 2007, 2006). Do soutěže mohli být přihlášeny produkty ekologického zemědělství, které splňují 2 základní kritéria:

- uvedení výrobku na trh v době od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008
- minimálně 70%ní podíl prokazatelně českých surovin

Cílem soutěže je zviditelnit české bionovinky a jejich výrobce mezi koncovými spotřebiteli a podpořit tak výrobu místních biopotravin, vyrobených ze surovin od českých sedláků.

Výrobky nominované do soutěže jsou prezentovány na webových stránkách www.ceskebio.cz, kde mohou spotřebitelé hlasovat pro svůj oblíbený výrobek.

Hlasování bude probíhat též pomocí tištěných hlasovacích lístků, které budou distribuovány prostřednictvím časopisu Bioměsíčník, bulletinu Biospotřebitel a v síti specializovaných bioprodejen.

Vítězný výrobek získává medaili ČESKÉ BIO 2009, jejímž použitím na obalu může výrobce spotřebitelům prezentovat své vítězství. Výrobci tří výrobků s nejvyšším počtem odevzdaných hlasů obdrží cenu od hlavního partnera soutěže – společnosti INCHEBA Praha, výstavní stánek na veletrhu Biostyl 2010 zdarma.

Pět vylosovaných hlasujících spotřebitelů vyhrává koš plný nominovaných biopotravin.

Spotřebitelské hlasování bude probíhat od 16. února do 20. května 2009 na stránkách www.ceskebio.cz. Hlasovací lístky mohou spotřebitelé posílat do 10. května 2009 na adresu PRO-BIO LIGA, Kubatova 1/32, 102 00 Praha 10, vhažovat do 20. května 2009 do hlasovacího boxu ve své oblíbené bioprodejně nebo je osobně přinést na veletrh Biostyl, konaných ve dnech 22. a 24. května 2009.

Vyhlášení vítězů ze strany výrobců i spotřebitelů se uskuteční na veletrhu Biostyl 2009 dne 24. května 2009.

Seznam vítězů minulých let:

2008 – Čoko-kokosky, výrobce: Biopekárna Zemanka

2007 – Bio kysaný nápoj, výrobce: Mlékárna Valašské Meziříčí, s.r.o.

2006 – Biohovězí maso, výrobce: Biopark, s.r.o.

Zdroj: www.ceskebio.cz

V české krajině výrazně mizí polní ptáci, varují ornitologové

V České republice dramaticky ubývá běžných druhů ptáků polní krajiny. Jejich pokles je téměř padesátiprocentní. Podle odborníků je tento úbytek katastrofální.

„Provádíme v České republice už desítky let monitorování ptáků a při té příležitosti se ukazuje, že některé druhy ubývají a některé druhy zase přibývají,“ sdělil předseda České ornitologické společnosti (ČSO) Pavel Vašák.

Proč tomu tak je, je podle Vašáka těžko vysvětlitelné. „V západní Evropě už tento úbytek byl pozorován v minulých desítkách let, kdežto u nás se pozastavil po roce 1989, kdy se začalo méně intenzivně obhospodařovat naše zemědělství,“ dodal Vašák. Pak zase úbytek běžných polních druhů, jako je skřivan polní nebo strnad luční, pokračoval. „Na druhé straně máme ale druhy, jejichž početnost se nám podařilo díky ochraně přírody zvýšit. K nim patří chřástal polní nebo křepelka,“ řekl předseda ČSO. V současné době společnost eviduje 47 nových druhů ptáků, stav 18 druhů zůstal na stejné úrovni a u 29 druhů se zhoršil.

Statistika ukazuje, že Česko nevykazuje moc povzbudivé výsledky v ochraně vzácných a ohrožených druhů. Proto také ČSO považuje v průběhu českého předsednictví EU za důležitý cíl zastavení poklesu druhové rozmanitosti v zemích EU do roku 2010. „Už teď ale víme, že se to moc nepodaří,“ řekl Lukáš Viktora z ČSO.

Zdroj: www.agris.cz, MF Dnes

Jak se daří školám na venkově?

Jak se daří obcím školy udržovat? Jsou pro vesnice školy přítěží? Víte o vesnici, kde škola právě zanikla? Může ještě i dnes na venkově vzniknout nová škola? Rozvíjí se školství na venkově nebo jen „přežívá“? Jaká je situace škol na vesnicích v současnosti, jak pomáhá obcím stát, kraje, to vše se pokusíme zjistit a připravit pro další číslo našeho Zpravodaje. Pokud k tomu máte co říct, napište nám, rádi Váš názor uveřejníme. Možná právě Vaše obec patří k těm, kteří aktuálně řešíte nastolené téma.

Na přehlídce Má vlast se kraje pochlubí péčí o města, obce i krajinu

Zástupci českých a moravských krajů si dají v první jarní den, tedy 21. března, dostaveníčko na pražském Vyšehradě. Asociace Entente Florale CZ – Souznění, o. s. tam spolu s dalšími partnery uspořádají přehlídku Má vlast, na níž kraje představí své počiny v péči o prostředí měst a vesnic a jejich okolní krajinu.

„Vyzdvihnuty budou také dobré příklady sídel, jež reprezentovala Českou republiku v evropské soutěži Entente Florale Europe, Kvetoucí sídla Evropy. Obce a města představí díla, která evropští hodnotitelé v našich sudech ocenili. Zpestřením bude ochutnávka krajových specialit,“ uvedla ředitelka Asociace Entente Florale CZ – Souznění, o. s. Drahomíra Kolmanová. Výstavu doprovodí kulturní vystoupení charakterizující kraj, který je v daném roce spoluorganizátorem. V letošním roce jím bude kraj Jihočeský. Slavnostní setkání zahájí Smetanova symfonická báseň Vyšehrad, na závěr zazní Vltava.

V rámci slavnosti krajů bude na Vyšehradské Akropoli vysazen potomek památného břechťanu z města Prachatic, které získalo stříbrnou evropskou medaili v roce 2003. Břechťan následuje po Zpívající lípě z obce Telecí, vysazené zde v roce 2006. Tímto významným počinem se zakládá nová tradice. Na Vyšehradě jsou vysazováni potomci památných stromů z míst, kde se obyvatelé příkladně starají o prostředí sídel i okolní krajinu.

Mezinárodní soutěž Entente Florale Europe, Kvetoucí sídla Evropy, probíhá od roku 1975 a účastní se jí 12 zemí. Česká republika se připojila v roce 2002. Hlavním posláním je podpora zodpovědného přístupu lidí ke krajině a jejich přímé ovlivňování kvality života v obcích a městech. V této prestižní soutěži dosud reprezentovalo Českou republiku sedm měst a sedm vesnic.

Pořadatelská Asociace Entente Florale CZ – Souznění motivuje obyvatele sídel, aby si uvědomovali potřebu kvalitního prostředí pro život a zejména svoji schopnost toto prostředí zodpovědně ovlivňovat. Členy Asociace jsou města a vesnice, které reprezentovaly ČR v soutěži a chtějí v nastoupené cestě pokračovat, dále lidé, kteří přivedli Českou republiku do evropské soutěže Entente Florale Europe a další osobnosti. Asociace pracuje na několika projektech. Mimo jiné vyhláší soutěž o nejkrásnější nádraží ČR, spolu s místními lidmi zvelebují prostory malých nádraží a provádí hodnocení krajiny, zabývá se problematikou alejí. Organizační spolupráce se letos ujme Jihočeský kraj, jehož vesnice a města již dvakrát reprezentovala republiku v evropské soutěži. Spoluorganizátorem je také Národní kulturní památka Vyšehrad. **maš**

ASOCIACE ENTENTE FLORALE CZ SOUZNĚNÍ, o. s.
V pevnosti 159/5b, 128 00 Praha 2-Vyšehrad
mobil: 777 581 983, www.aefcr.org
e-mail: EntenteFlorale@email.cz

Kraj Vysočina: Jedenáct nových certifikátů regionální značky

Tento týden přibýlo do elitní rodiny producentů výrobků pod značkou Vysočina regionální produkt dalších jedenáct firem. Značku v našem regionu užívá už celkem 26 subjektů. Zcela poprvé se značka objeví na regionálním pivu nebo dřevěné lidové hračky.

Teprve třetí zasedání certifikačního řízení a Vysočina je bohatší o 26 regionálních TOP producentů. Mezi zatím poslední jedenáctku certifikovaných patří mouky a biomouky z Biomlýna v Březníku, cereální chléb z Telčského pekařství Michala Marka, bramborové polotovary Josefa Sklenáře z Jihlavy, originální kožené plastiky Blanky Mudrové z Rynáře, Havlíčkobroské pivo Rebel, dřevěné lidové hračky a předměty užitého umění od Rudolfa Hupky z Ledče nad Sázavou, ručně dělané bižuterie Evy Kadrožkové z Vladislavy, Novoříšská keramika, ručně dělané šperky z dílny Michaely Převrátilové, užitková a dekorativní keramika z Hrnčířství Havran a med od Filipa Lišky z Kamenice nad Lipou.

„Vysočina se vyznačuje přirozeným zájmem producentů a výrobků o certifikaci. 26 certifikovaných firem s desítkami nabízených výrobků za první rok existence značky je jasným vzkazem trhu, že náš region je specifický nejen svou lokací, ale i nabídkou originality s důrazem na regionální původ,“ uvedl radní kraje Vysočina pro oblast regionálního rozvoje Martin Hyský.

Certifikáty Vysočina – regionální produkt budou za přítomnosti médií předány novým držitelům na tiskové konferenci kraje Vysočina. Další zasedání certifikační komise je naplánováno na léto letošního roku.

Jitka Svatošová, tisková mluvčí,

Krajský úřad kraje Vysočina, tel.: 724 650 123,

e-mail: svatosova.j@kr-vysocina.cz; Zdroj: www.enviport.cz

Olomoucké muzeum představuje modlitební knížky, jež vznikaly na českém i moravském venkově

Téměř dvě stovky rukopisných modlitebních knížek, které v 18. století opisovali a ilustrovali lidoví písaři na českém a moravském venkově, nabízí výstava Růžová zahrádka v Arcidiecézním muzeu v Olomouci. Představuje reprezentativní výběr ze 400 knížek, které shromáždil pražský sběratel Jan Poše. Sbírkou získalo před sedmi lety olomoucké Muzeum umění, které ji nyní v rámci „roku knihy“ poprvé předvádí veřejnosti.

„Zdobené rukopisné modlitební knížky jako osobní předměty křesťanské zbožnosti byly rozšířeny v Čechách a na Moravě od období pozdního baroka až do biedermeieru, zhruba v letech 1750 až 1850. Poměrně vysoký počet zachovaných rukopisů, etnografický výzkum i řada publikovaných článků dokazují, že nešlo o produkci sporadickou a náhodnou, nýbrž o specifický, soustavný a významný projev lidové tvorby, typický především pro území Čech a Moravy, který nebyl ještě zcela zhodnocen,“ řekla autorka koncepce výstavy Anežka Šimková. Podle ní byly podkladem pro tvorbu rukopisných modlitebních knížek v 18. a 19. století tehdy rozšířené, levné, ale nekvalitní a neosobní tisky modliteb. Modlitební knížky pak opisovali a zdobili hlavně venkovští učitelé a jejich pomocníci, ale také například krejčí, kovář, myslivec či kostelník. „Jedná se o výraz spontánní lidové tvořivosti, která chtěla dát i modlitbě krásnou vnější tvář,“ doplnila Šimková.

K výstavě vychází stejnojmenná kniha v renomovaném pražském nakladatelství Arbor vitae, která je prvním větším nakročením ke komplexnímu zpracování tématu rukopisných modlitebních knížek, především z pohledu jejich výtvarných kvalit. „Kromě pečlivého obrazového zpracování sbírky a stati Jana Poše, která byla otištěna v roce 1993 v časopisu Český lid, kniha obsahuje několik krátkých odborných studií současných českých religionistů a závěrečný vzpomínkový text Jiřího Šalamouna, předního českého výtvarníka a znalce výtvarné knihy,“ přiblížila Šimková obsah knihy a upozornila, že spolu s knihou vychází také sbírka s názvem výtvarně nejbohatších modlitebních knížek sbírky z roku 1824.

Výstava bude přístupná do 3. května a je k ní připravený bohatý doprovodný program. **maš**

Ekovýchova Libereckého kraje: Kalendář zemědělských a ekovýchovných akcí

Vzdělávací a osvětové programy z oblasti zemědělství a ekologické výchovy – to je jedna z priorit rezortu zemědělství a životního prostředí Libereckého kraje. Kalendář vzdělávacích akcí vydal rezort letos již po osmé.

„Kalendář zahrnuje celkem 29 zemědělských akcí a 16 programů z ekologické výchovy. Na jejich realizaci spolupracujeme s celou řadou subjektů, především pak s agrárními a ekologickými neziskovými organizacemi. Budou připravovány programy jak pro širokou veřejnost, tak pro odborníky,“ přiblížil obsah nedávno vydaného kalendáře pro rok 2009 radní za zemědělství a životní prostředí Jaroslav Podzimek.

Za zmínku stojí například 8. krajské dožínkové slavnosti, které se uskuteční v Doksech, či po třetí připravovaný Den regionálních potravin. Ten letos proběhne před libereckou radnicí. Ekovýchové akce jsou určeny hlavně dětem, mládeži a pedagogům.

V Kalendáři je představena činnost příspěvkové organizace rezortu Střediska ekologické výchovy Libereckého kraje. Zemědělcům a potravinářům je zde nabídnuta nová služba informačního portálu Agrární poradenské a informační centrum.

Zdroj: internetové stránky Libereckého kraje

Naučte se tkát koberce

Gobelínka ve Valašském Meziříčí pořádá od 2. do 6. března kurz tkaní „Tkalcovský týden v Moravské gobelínové manufaktuře“. Účastníci kurzu budou mít možnost seznámit se v rámci podrobné prohlídky manufaktury se všemi tkalcovskými technikami, jimiž se v dílnách pracuje.

Na úvod práce s kelimovým stavem si budou moci vyzkoušet techniku aktivního tkaní, a po této zkušenosti přejít k tvorbě vlastního návrhu, jež budou moci konzultovat jak se svými kolegy, tak s profesionálním výtvarníkem.

Nakonec si sami vyrobí vlastní koberec, od zakládání plátňové vazby až po dokončovací práce jako zapošívání a napařování. Tkalcovský týden je možno uskutečnit i v termínu na přání.

Součástí gobelínky je i Živé muzeum gobelínů, kde návštěvníci uvidí gobelínové a kobercové dílny s více než stoletou tradicí za plného provozu. V chodu uvidíte historické stroje, které jsou dnes již technickými památkami, můžete shlédnout dobové filmy o dílnách a řemeslech na Valašsku, občerstvit se ve stylové kavárně a prohlédnout si galerii moderních a historických tapisérií.

Více na www.gobelin.cz

V Drnovicích otevřou Muzeum stavitelství a řemesel jižního Valaška

Jak se dřív stavěly domy na Valašsku? Jaké nástroje a postupy používali tesaři či zedníci? Odpovědi na tyto otázky a mnoho dalších zajímavých dokladů o zručnosti valašských řemeslníků shromáždili v Muzeu stavitelství a řemesel jižního Valaška v Drnovicích

na Valašskokloboucku. Slavnostní otevření muzea se uskuteční v pondělí 2. března pod záštitou 1. místopředsedkyně Senátu Parlamentu ČR PaedDr. Aleny Gajdůškové.

Stálá expozice má návštěvníkům připomenout, jak na Valašsku žili a pracovali naši předkové. Vystavené exponáty jsou autentické kusy nářadí a nástrojů, které muzeu darovali obyvatelé oblasti, další předměty zapůjčilo Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně. Zajímavé informace o řemeslech a stavitelství na Valašsku jsou prezentovány formou informačních panelů, které pomáhali zpracovat odborníci z Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně. Autoři projektu chtěli zachovat pracovní postupy, které se dříve v tomto regionu používaly a dnes už jsou neznámé. Jedná se třeba o ruční těžbu a opracování kamene či dříví nebo výrobu sušených a pálených cihel. Muzeum bude mít i zasedací místnost využitelnou pro semináře a školení, kterou bude zčásti používat i památník Ploština (www.obec-drnovice.cz).

V prostorách muzea bude souběžně probíhat Mezinárodní dětská výtvarná výstava Lidice, která každoročně připomíná památku zavražděných lidických dětí. Původně celostátní soutěž (vznik v r. 1968) změnila v roce 1972 svůj statut na mezinárodní. Mezi dětskými tvůrci a jejich učiteli je výstava dobře známa nejen u nás, ale i v zahraničí. Účastní se jí děti z několika desítek zemí celého světa. **Šum**

Průzkum objevil neobvyklý jedlový les v Posázaví

Zřejmě jeden z nejzachovalejších jedlových lesů v tuzemsku roste na kopci Stařechov v Posázaví. Vyplývá to z výsledků biologického průzkumu. Informaci přineslo Centrum pro podporu občanů sdružení Arnika.

„Jedlový les je kvalitnější než podobná místa v Pošumaví nebo blízko Stříbrné Skalice a skýtá prostředí pro život řady vzácných zvířat a rostlin. Zachovává v sobě genotyp zde původních jedlí. Je to skutečná perla Posázaví, kulturní památka,“ shrnul výsledky průzkumu Martin Skalský z Centra pro podporu občanů sdružení Arnika. To chce spolu s městysem Rataje nad Sázavou a místním občanským sdružením v okolí Stařechova podpořit turistický ruch a celkový rozvoj regionu v souladu s ochranou přírody.

„Když jsem začínal s průzkumem, netušil jsem, jaké přírodní klenoty v okolí Stařechova objevím,“ říká biolog Filip Lysák, který po celoročním zkoumání lokality vypracoval komplexní posudek. Podle něj jsou v této lokalitě jakékoliv průmyslové záměry nepřijatelné. Důležité nyní bude ochránit nejcennější ekosystémy do budoucna. „Jde zejména o jedlový les a ostatní lesní i luční společenstva, která budou vyžadovat citlivou péči,“ dodal Lysák.

Městys Rataje nad Sázavou ve spolupráci s Arnikou a občanským sdružením Za záchranu Ratajska a Podvecka – Stařechov teď připravují žádost o vyhlášení rybníčku, luk a pramenišť u obce Mako-lusky významným krajinným prvkem. Starosta Rataje nad Sázavou Luboš Kubát potvrzuje, že pro zdejší obec je příroda klíčovou hodnotou. „Posázaví patří mezi tradiční cíle výletníků z Prahy i Středočeského kraje především kvůli hezké krajině a zachovalé přírodě. Proto je musíme chránit a využívat s rozumem,“ uvedl starosta. **maš**

Žab v přírodě ubývá, obec jim pomůže

Udělat něco pro přírodu a zároveň zkrášlit okolí obce plánují radní v obci Nemochovice na Vyškovsku. V prostoru mokřadu na konci vesnice ve směru na Kunkovice chtějí vybudovat biotop, který by byl rájem pro vzácné obojživelníky.

„Jestli se nám podaří získat pětimilionovou dotaci z operačního programu životního prostředí, vznikne v místě mokřadu biotop. Dřív na těchto pozemcích hospodařili zemědělci, ale teď jsou ne-

využití. Biotop by sloužil hlavně pro rozmnožování obojživelníků,“ informoval starosta Nemochovic Lubomír Hofírek.

Zajistit žábám místo pro milostné hrátky ovšem není zdaleka tak jednoduché, jak by si leckdo představoval. Obec musí splnit několik závažných podmínek. Tak třeba hloubka vody v nádrži nesmí přesáhnout sedmdesát centimetrů a nejméně po dobu deseti let nemůže biotop nikdo využívat pro komerční účely. „To znamená, že tam nebudeme smět například chovat ryby, které ničí pulce. Operační program životního prostředí ovšem klade velký důraz i na okolí rybníka,“ informoval místostarosta Nemochovic Stanislav Doupovec.

Vzhledem k tomu, že v sousedství lokality vede silnice, musí obecní radní zařadit, aby obojživelníky neohrožovala auta. „Není tu sice skoro žádný provoz, ale žába migruje na vzdálenost několika kilometrů. Takže bychom museli instalovat betonové zábrany, přes něž by se nedostala na silnici,“ konstatoval Doupovec.

Pod silnicí by podle něj vedl podchod, v podstatě roura, přes níž by obojživelníci pohodlně a bezpečně procházeli.

Zoolog brněnského pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny Stanislav Koukal prozradil, že podmínkou udělení dotace na zbudování biotopu je pozitivní vliv na druhovou rozmanitost obojživelníků. „Biotop slouží právě k rozmnožování ohrožených druhů rostlin a živočichů,“ informoval Koukal.

Žáby nebo třeba čolci si najdou sami biotop během první sezony a v případě příznivých okolností tam vznikne populace obojživelníků. „Pro všechny druhy našich obojživelníků platí, že příčinou jejich ohrožení je právě nedostatek vhodných biotopů, kde by se mohli rozmnožovat. Každá žába samice, která najde vhodné místo, při rozplozování naklade až tisíc vajíček. To znamená, že se velice rychle vytvoří silná populace,“ objasnil Koukal.

Biotopy nemají význam pouze pro obojživelníky, ale také například pro bezobratlé živočichy, pro některé druhy ryb, ptactva a také třeba pro rákos.

Biotopy pro obojživelníky vybudovala na Vyškovsku v posledních letech řada obcí. Jeden je třeba u rybníka Hlavatka v nedalekých Brankovicích, další zase v lokalitě Jalový dvůr u Heršpic.

Zdroj: www.enviport.cz

Vše pro dům najdou zájemci na veletrhu Stavotech Olomouc

Olomoucké Výstaviště Flora hostí ve dnech 12. až 14. března 37. pokračování stavebního a technického veletrhu pro Olomoucký kraj Stavotech Olomouc s podtitulem Vše pro stavbu. Zatímco vystavovatelé se budou prezentovat v pavilonech A, E a na přilehlých prostorách, doprovodný program s řadou přednášek se uskuteční v hotelu Flora.

Stejně jako v uplynulých letech se i letos na jaře počítá s veletržní tombolou pro návštěvníky o 1000 cen. V pavilonu E a na venkovních plochách směrem k pavilonu A bude také souběžně probíhat devátý ročník výstavy Bazény a sauny, která každoročně přitahuje spoustu návštěvníků a vhodně obohacuje nabídku Stavotechu. Pro návštěvníky by mohla být atraktivní i veřejná soutěž Stavba roku 2008 Olomouckého kraje, kterou pořádá Olomoucký kraj ve spolupráci s ČKAIT, Českým svazem stavebních inženýrů, Svazem podnikatelů ve stavebnictví a Českou komorou architektů, naše společnost celou akci organizačně zajišťuje. Na veletrhu budou slavnostně vyhlášeni vítězové soutěže, po celou dobu tu budou vystaveny prezentační panely přihlášených staveb.

V saloncích hotelu Flora se budou pro návštěvníky zdarma konat přednášky odborníků. Pozornost zaměří například na vytápění a větrání nízkoenergetických domů, dřevostavby, solární vytápění venkovních bazénů či využití tepelných čerpadel.

Brány výstaviště budou ve čtvrtek a pátek otevřeny od 09:00 do 18:00, v sobotu se uzavřou v 17:00. Dospělí zaplatí za vstup 40 korun, děti polovinu.

maš

POZVÁNKY

VĚTRNÉ ELEKTRÁRNY A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Ekologické občanské sdružení Calla zve na workshop s názvem Větrné elektrárny a životní prostředí. Uskuteční se v úterý 10. března od 13 hodin v hotelu Concertino v Jindřichově Hradci. Větrné elektrárny vyvolávají asi nejvíce negativních reakcí ze strany ochrany přírody a krajiny ze všech obnovitelných zdrojů energie. Cílem workshopu je v debatě odborníků definovat takové podmínky, které umožní využití větrné energie s minimalizací dopadů na životní prostředí.

9. března 2009 (pondělí) – 11. března 2009 (středa) KRAJSKÝ SEMINÁŘ STŘEDOŠKOLÁCI V UDRŽITELNÉM ROZVOJI MÍSTNÍCH KOMUNIT

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta, udržitelný rozvoj, spolupráce na místní úrovni, participace. Příprava školních vzdělávacích programů, implementace EVVO, aktivity, projekty a programy pro středoškoláky. Životní prostředí a ochrana životního prostředí Zlínského kraje. Výměna zkušeností, příklady dobré praxe. Seminář pro učitele.

Kontakt: Ekologický institut Veronica – Centrum Veronica Hostětín, **e-mail:** hostetin@veronica.cz, **telefon:** 572 630 670, 739 569 264, **Podrobnosti:** [další informace](#)

10. března 2009 (úterý) 16.45 SETKÁNÍ PŘÁTEL PŘÍRODNÍ ZAHRADY

Tradiční setkání s Helenou Vlašínovou, tentokrát na téma Přírodní zahrada jako místo k životu nejen pro člověka. Seznámíte se s rozmanitými pomocníky z živočišné říše a naučíte se, jak jim na své zahradě vytvořit příznivé podmínky k životu i rozmnožování. Knihovna Domu ochránců přírody na Panské 9, Brno.

Kontakt: Ekologický institut Veronica, Hana Chalupská, **telefon:** 542 422 750

16. března 2009 (pondělí) 17.00 – 31. března 2009 (úterý) VÝSTAVA PRIMA KLIMA

Hledáte spojení mezi cimbálovou muzikou a změnami klimatu? Přijďte se podívat na vernisáž výstavy, která vám jasnou a stručnou formou sdělí poslední údaje související se změnami klimatu a zároveň vám nabídne řadu rad, co s tím. Vernisáž proběhne od 17h v komunitním centru Slévárna Vaňkova 16. března 2009.

Kontakt: Ekologický institut Veronica, Hana Chalupská, **Chcete nám pomoci?** **e-mail:** hana.chalupska@veronica.cz, **telefon:** 542 422 757

17. března 2009 (úterý) 17.00 – 18.30 CHKO PÁLAVA – přednáška

Obnovený cyklus pravidelného setkávání se nad aktuálními otázkami ochrany přírody, tentokrát na téma Pálava – přednáší vedoucí správy CHKO RNDr. Jiří Matuška

Kontakt: Regionální sdružení ČSOP, Olga Krejčířová
e-mail: olga.krejcirova@veronica.cz, **telefon:** 542 422 756

17. března 2009 (úterý) – 24. března 2009 (úterý) EKOLOGICKÁ PORADNA VERONICA NA FESTIVALU JEDEN SVĚT

Veronica vystavuje na festivale v předsálosti sálu Břetislava Bakaly výstavu PRIMA KLIMA. Poslední den festivalu navštivte náš stánek ekologické poradny!

Kontakt: Člověk v tísni, **e-mail:** bartolen@gmail.com

20. března 2009 (pátek) – 22. března 2009 (neděle) ŽENSKÝ KRUH

Víkendové setkání žen a dětí v ekologickém centru v Hostětíně – sdílení, naslouchání, tanec, zpěv. Zajímavé tematické přednášky.

Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, **e-mail:** renata.boleckova@veronica.cz
telefon: 572 630 670, **Podrobnosti:** [Bližší informace a plakátek akce](#)

31. března 2009 (úterý) 17.00 EKOLOGICKÉ OPRAVOVÁNÍ A BUDOVÁNÍ DOMŮ A BYTŮ

Jeník Hollan a Yvonna Gaillyová pravidelně, každé poslední úterý v měsíci radí, jak izolovat starý dům, jak utěsnit okna a dveře, čím a jak topit atd. Máte-li projekt ke konzultaci, přineste ho s sebou! Knihovna Domu ochránců přírody na Panské 9, Brno.

Kontakt: Ekologický institut Veronica, Yvonna Gaillyová, **telefon:** 542 422 750

Operační program Životní prostředí přijímá žádosti ve třech prioritních osách

Ministerstvo životního prostředí (MŽP) a Státní fond životního prostředí ČR (SFŽP ČR) zahájily příjem projektů do již osmé vlny podávání žádostí o dotace z druhého největšího operačního programu ČR – Operačního programu Životní prostředí. Výzva je určena zejména pro žadatele z řad krajů, měst a obcí, příspěvkových organizací, občanských sdružení a podobně.

Otevřeny jsou tři ze sedmi prioritních os OP Životní prostředí, a to prioritní osa 2 – Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí a prioritní osa 7 – Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu. Žádosti o podporu v rámci těchto os jsou přijímány od 9. února 2009 do 3. dubna 2009. Od 9. února 2009 do 6. března 2009 je otevřena prioritní osa 5 – Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik. Všechny uvedené prioritní osy se žadatelům otevírají již podruhé.

„Operační program Životní prostředí má již konkrétní výsledky. Do konce ledna 2009 bylo schváleno k realizaci celkem 1380 projektů, celková výše podpory činí 30,5 miliardy Kč,“ uvedl ředitel SFŽP ČR Petr Štěpánek. „Největší objem prostředků putoval do 234 projektů na zlepšení vodohospodářské infrastruktury, tzn. do výstavby a rekonstrukce čistíren a kanalizace. Celková výše podpory je 20,5 miliard Kč. V současné době se tak již buduje přes 1500 km kanalizace“, doplnil Štěpánek. „Je to poprvé od podepsání OPŽP, co vyhlášíme plnohodnotnou výzvu pro prioritní osu 2, včetně všech jejích podoblastí. Doufáme, že bude velký zájem právě o tuto osu, u které dotace přispívají nejen k ochraně veřejného zdraví, ale i k výrazným úsporám energie ve veřejném i soukromém sektoru,“ řekl ředitel odboru fondů EU Ministerstva životního prostředí Jan Kříž.

Žádosti o dotace budou přijímat krajská pracoviště SFŽP ČR dle místa realizace projektu.

V současné době lze rovněž podávat žádosti o podporu tzv. velkých projektů v rámci prioritní osy 2 – Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí a prioritní osy 3 – Udržitelné využívání zdrojů energie a to kontinuálně od 1. srpna 2008 do 18. prosince 2009. Žádosti budou přijímány na pracovišti Státního fondu životního prostředí ČR v Praze.

Zdroj: www.mzp.cz

Na územní plány je pro obce připraveno 223 milionů

Celkem 223 milionů korun z Evropského fondu pro regionální rozvoj a státního rozpočtu je určeno na tvorbu a aktualizaci územních plánů pro obce nad 500 obyvatel. Ministerstvo pro místní rozvoj vyhlásilo výzvu k podávání žádostí o poskytnutí podpory obcím z fondů EU.

Celkový finanční objem výzvy je 223 280 000 Kč. Podpora je poskytována formou dotace pro individuální projekty. Podíl spolufinancování z Evropského fondu pro regionální rozvoj bude pro všechny projekty ve výši 85 % celkových výdajů, zbylých 15 % tvoří národní spolufinancování hrazené ze státního rozpočtu. Maximální přípustná výše celkových způsobilých výdajů projektu činí 3 miliony korun.

Tištěné žádosti budou od 30. ledna přijímat pobočky Centra pro regionální rozvoj ČR podle územní příslušnosti určené místem realizace projektu. K tištěné žádosti musí být přiloženy všechny povinné přílohy.

Žadatel podává projektovou žádost prostřednictvím aplikace Benefit7. Formulář projektové žádosti včetně seznamu povin-

ných příloh je k dispozici v elektronické formě na webové adrese <http://www.eu-zadost.cz/>. Seznam povinných příloh je uveden také v Příručce pro žadatele a příjemce.

O podporu mohou požádat obce s 500 a více obyvateli, které splní alespoň jednu z následujících podmínek:

obec leží v rozvojových oblastech a osách nebo ve specifických oblastech vymezených v Politice územního rozvoje 2006, případně zpřesněných v zásadách územního rozvoje kraje

minimálně 10 staveb pro bydlení na území obce se nachází ve stanoveném záplavovém území nebo jejich obytné místnosti určené pro bydlení byly po 1. lednu 1997 zaplaveny a tyto stavby nemají dosud zajištěnou protipovodňovou ochranu

obec musí do nového územního plánu zapracovat rozvojový záměr nadmístního významu obsažený v Politice územního rozvoje 2006 nebo v územně plánovací dokumentaci kraje.

Zdroj: MMR ČR

Příjem žádostí v rámci 6. kola Programu rozvoje venkova je prodloužen do 9. března

Příjem žádostí na projektová opatření Programu rozvoje venkova v rámci 6. kola bude prodloužen až do 9. března 2009. Je to další krok ministra zemědělství, který má napomoci zemědělcům v současné nepříznivé ekonomické situaci, především jim dát více času na vyjednání bankovního úvěru a získání platného stavebního povolení.

Prodloužená lhůta pro příjem žádostí se týká následujících opatření:

- I.1.1. Modernizace zemědělských podniků
- I.3.4 Využívání poradenských služeb
- III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy
- III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje
- IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie

Ministr zemědělství Petr Gandalovič především s ohledem na současnou nepříznivou ekonomickou situaci prodloužil termín příjmu žádostí pro 6. kolo do 9. března. Někteří žadatelé se totiž dostávají do situace, kdy nemají zajištěno předfinancování projektu, tedy vyjednaný úvěr od banky a tímto oddalují předložení žádosti o dotaci. Dalším problémem, se kterým se žadatelé při podávání žádosti o dotaci setkávají, je získání platného a pravomocného stavebního povolení již ke dni podání žádosti o dotaci, a to kvůli nepružným lhůtám po vyhlášení 6. kola na závěr loňského roku. Proto se ministr rozhodl prodloužit termín, ve kterém žadatelé mohou předkládat žádosti o dotaci na RO SZIF, a to o jeden týden.

Příjem pro výše uvedené opatření tedy nebude ukončen 2. 3. 2009, jak bylo původně plánováno, ale až 9. 3. 2009 ve 13 hodin.

Zdroj: Petr Vorlíček, tiskový mluvčí MZE

Na ekologické vytápění lze získat dotaci z nového Programu podpory obnovitelných zdrojů a úspor energie

Lidé, kteří chtějí ekologicky vytápet svůj dům, mohou požádat o dotaci z Programu podpory obnovitelných zdrojů a úspor energie pro rodinné a bytové domy v roce 2009. Ministerstvo životního prostředí a Státní fond životního prostředí ČR již dnes podporují výměny kotlů na uhlí za vytápění obnovitelnými zdroji a také instalace solárních kolektorů na ohřev vody. Od dubna 2009 bude tento program nahrazen významně rozsáhlejším dotačním programem.

Do konce března mohou zájemci žádat o podporu z programu, na něž je pro první čtvrtletí vyčleněno zhruba 40 milionů korun. Podporuje náhradu kotlů na uhlí za nízkoemisní zdroje na biomasu, nebo účinná tepelná čerpadla. Nově poskytuje dotace na zdroje na biomasu a tepelná čerpadla v novostavbách za předpokladu, že budova splňuje nároky na nízkoenergetický standard a zároveň žadatel doloží, že není možné dům připojit na stávající rozvody zemního plynu nebo centrálního zásobování teplem. Dotace lze získat i na instalace solárně-termických kolektorů na přitápění nebo celoroční ohřev teplé vody. Žádosti je možné podávat na krajská pracoviště Státního fondu životního prostředí do 31. března 2009. Žádosti mohou být podávány na již ukončené akce, maximálně však 18 měsíců po uvedení zařízení do trvalého provozu.

Od dubna na tuto podporu naváže rozsahem unikátní dotační program pro domácnosti, pro který bude na čtyřleté období k dispozici až 25 miliard korun. Bude zaměřen jak na obnovitelné zdroje, tak na energetické úspory při rekonstrukcích budov a v novostavbách. Tento program bude financován z prodeje tzv. emisních kreditů v mezinárodním obchodování podle Kjótského protokolu. Podporu bude možné získat na kvalitní zateplování

rodinných domů a bytových domů nepanelové technologie, náhrada neekologického vytápění za nízkoemisní kotle na biomasu a účinná tepelná čerpadla, instalace těchto zdrojů do nízkoenergetických novostaveb a také na novou výstavbu v pasivním energetickém standardu.

Vyhlášení programu a zveřejnění podrobných podmínek podpory (včetně výše dotací) se předpokládá v březnu 2009. Podávání žádostí bude možné od dubna 2009. Předpokládá se průběžné trvání programu až do konce roku 2012.

Podporovanými subjekty v rámci tohoto programu budou různé typy žadatelů vlastníci rodinné a bytové domy: fyzické osoby, bytová družstva, sdružení vlastníků, města a obce a podnikatelé. Bude stanovena maximální výše dotace z tohoto programu pro jeden subjekt za celé programové období do roku 2012. U novostaveb bude příjemcem dotace první vlastník rodinného domu nebo bytu. Zateplování panelových bytových domů nebude z tohoto programu podporováno. Podpora pro panelové domy je možná z programů Ministerstva pro místní rozvoj. **maš**

Konec masopustu se oslavuje průvodem masek po vesnici těsně před Popeleční středou

Masopust je lidový svátek, kterým začíná 40denní půst před Velikonocemi. Protože datum Velikonoc je pohyblivé, bývá pohyblivým svátkem i masopust. Letos se průvody masek s medvědem vydaly na obchůzky v sobotu 20. února.

Obchůzky nemívají závazná pravidla; záleží na vtipu a pohotovosti „maškarádů“, jaké taškařice budou provádět. Masky jsou zpravidla všude pohoštěny – něčím k zakousnutí a především pálenkou a pivem, které ještě zvyšují rozpustilost a veselí. Tra-

diční maskou, která se objevuje každoročně je např. medvěd, někdy vedený na řetězu medvědářem. Průvod (též končiny nebo hrachovina) prochází vesnicí za hudebního doprovodu z veřejného rozhlasu nebo muzikantů. V některých oblastech jde v čele průvodu nevěsta se ženichem a svědkové, kteří navštěvují dům od domu, rozdávají pozvánky na večerní pochovávaní basy a vybírají vajíčka na večerní vaječninu. Za tuto návštěvu jsou odměněni malým obcerstvením. Den je zakončen taneční zábavou a součástí jejího programu je pochovávaní basy, což symbolizuje ukončení plesové sezóny. Kolem půlnoci se pojíždá vaječina z vajec vybraných ve vesnici při odpoledním průvodu. V některých obchůzkách se dostává do ústřední role tanec, především obřadní tance mladíků, zvaných ve Strání „pod šable“. Podobně tančí u každého domu na Uherskobrodsku „bobkovníci“, na Hlinecku „Turci“. Při večerní zábavě se konají další obřadní tance, např. „na len“, „na konopě“, „žabská“ apod.

Masopust neboli karnevalové období bylo v minulosti období od Tří králů do Popeleční středy. Od Popeleční středy pak následuje postní období před Velikonocemi – proto se má opustit od požívání masa (carni-val, maso-pust).

Masopust, a zvláště několik posledních dní tohoto období (ostatky, fašank, fašanky, končiny, bláznivé dny, konec masopustu), byl pro lidi v minulosti oficiálním svát-

kem obzerství, během kterého bylo třeba se dosyta najíst. Pak následoval dlouhý čtyřicetidenní půst. V době masopustu se na královském dvoře konaly hostiny, ve městech tancovačky, na vesnici vepřové hody. Těm, kdo se slávy nezúčastnil, se posílala bohatá výslužka, kdysi na Moravě zvaná šperky a v Čechách zabijačka. Výslužka většinou obsahovala huspeninu, klobásy, jelítka, jitrnice, ovar, škvarky.

šum

zdroj: www.wikipedia.cz

